

1) Escriu els buits del quadre **verbal** següent:

	<i>Temps</i>	<i>Mode</i>	<i>Persona</i>	<i>Infinitiu.</i>
emprenen	<i>Present</i>	<i>Indicatiu</i>	<i>3^a p.</i>	<i>Emprendre</i>
van néixer	<i>Perfet compost</i>	<i>Indicatiu</i>	<i>3^a p.</i>	<i>Néixer</i>
aprofità	<i>Perfet simple</i>	<i>Indicatiu</i>	<i>3^a s.</i>	<i>Aprofitar</i>
esdevingui	<i>Present</i>	<i>Subjuntiu</i>	<i>1^a, 3^a s.</i>	<i>Esdevenir</i>
apareguessin	<i>Imperfet</i>	<i>Subjuntiu</i>	<i>3^a p.</i>	<i>Aparèixer</i>

2) Substitueix els elements subratllats per un **pronom feble**:

Jo mateix he parlat, a l'inici del llibre, de "famílies" de llengües de "nissaga".

Jo mateix n'he parlat, a l'inici del llibre.

Ens podria fer caure, ingènuament, en el parany.

*Ens podria fer caure-**hi**, ingènuament.*

No em sembla el mateix que dir "en italià".

No m'**ho** sembla.

De fet, crec que és impossible saber quan van "néixer".

De fet, **ho** crec.

Crec que valdrà la pena de continuar amb el recurs metafòric a la família feta.

Crec que valdrà la pena de continuar-**hi**.

3) Escriu un **antònim** de les següents paraules:

acceptar: **admetre, acollir;**

vague: **imprecís, indeterminat;**

aprofitar: **utilitzar, usar;**

agafar: **agarrar, amanollar;**

aparèixer: **manifestar, sorgir;**

cautelósament: **prudentment, cautament;**

ingènuament: **innocentement, candorosament;** adult: **gran, madur;**

legal: **legítim, legalitzat;**

saber. **Conèixer, entendre.**

4) Relaciona les frases amb els pronoms:

1 Comprarà pipes al centre comercial.

Les hi comprarà.

2 Conta el succés que li passà al Josep.

Conta'**l**.

3 Desem els ganivets al rebost.

Desem-**los-hi** (**Els hi** desem).

4 No sabia si contestar-li o no.

No **ho** sabia.

5 Comprarà les creïlles al mercat.

Les hi comprarà.

6 El meu amic arregla rellotges.

El meu amic **n'**arregla.

TEXT

«Ara era una parella qui dialogava, de seient a seient, cara a cara, ella amb els peus sobre el seient d'ell, ell amb els peus sobre el seient d'ella:

-La situació és la següent: la Xina (que està casada amb el Xavier) ha deixat el Llorenç (que està separat de la Rosa) per anar a viure amb el Pep (que està casat amb la Marta, i vivia amb el Joan). El Xavier viu, ara, sol, però està enrotllat amb la Rita, que havia estat molt amiga del Leopold...

-¿La Rita havia sortit amb el Leopold?

-I tant!

-Jo, del Leopold, havia sabut que s'havia separat de la Júlia per anar a viure amb la Maria, aquella noia poca cosa que estava casada amb el Joan.

-¿El Joan que vivia amb el Pep?

-Sí.

-I, ara, el Joan ¿que fa?

-Viu amb la Conxita.

-¿La Conxita de Manel?

-No: la Conxita Farguell, la germana del Joan, que havia viscut amb el Llorenç, fa tres anys, quan es va separar de la Rosa.

-La Rosa viu, ara, amb el Carles.

-¿El Carles?

-Sí, un xicot de València que fa postals.

-No el conec.

-Es nou.

-Jo coneixia un Carles, que havia estat nòvio de la Xina, a la universitat, però era de Manresa i feia dret.

QUIM MONZÓ. *L'illa de Maians*. 1985. Barcelona. Quaderns Crema.

5) **Transcripció fonètica** dels dos primers paràgrafs del text.

'aRa 'eRa 'una pa'Re'a ki dialo'gava de se'yent a se'yent 'kaRa a 'kaRa, 'e'a amb els 'pEws 'sobRe el se'yent de', e' amb els 'pEws 'sobRe el se'yent 'de'a la situasi'o es la se'gwent la 'Sina ke es'ta ka'zada amb el Sa'vier a deiSat el 'o'rens ke est à separat de la Rosa) per anar a viure amb el Pep (que està casat amb la Marta, i vivia a mb el Joan). El Xavier viu, ara, sol, però està enrotllat amb la Rita, que havia estat molt a miga del Leopold...

6) Escriu tots els **dígrafs**¹ que apareixen al text.

7) Distingeix els **que relatius** i els **que conjuncions**² que hi ha al text. Assenyala els antecedents dels relatius.

¹ El dígraf és la unió de dues grafies que representen un sol so. Són dígrafs les següents combinacions: rr, ss, gu, qu, ll, ny, ix.

² **que** (relatiu aton): Fa funció de subjecte: *L'home que passa pel carrer*. De complement directe: *La casa que veig*. De complement circumstancial de temps: *Ho farem el dia que vindràs*.

No s'ha de confondre amb la conjunció *que*: *Li agrada que cantis*. *M'ha fet content que hagi vingut*.

Tampoc s'ha de confondre amb l'adverbi *que*, introductor d'interrogacions i admiracions: *Que tenen taronges? Que gran!*

Que 1 [ke] [kə] *pron 1* Forma que revesteix el pronom relatiu quan no va regit per cap preposició (en el qual cas és què), sia que faci de subjecte, de complement directe o de circumstancial de temps. *L'home que ha vingut suara*. *El seu pare, que era mestre a Sabadell*. *L'home que hem trobat aquest matí*. *L'any que es va casar ta germana*. *La darrera vegada que et vaig veure*. *Ell ens ha deixat, que és la cosa pitjor que ens podia succeir*. **2 el que** Combinació que serveix

8) Canvia les perífrasis verbals *haver+participi* del text anterior per una altra forma simple, quin matís diferent hi ha?

9) Substitueix el complement destacat per un **pronomen feble** corresponent a la tercera persona:

1. No investigues aqueixa qüestió. No ___ investigues.
2. No molesteu el mestre. No ___ molesteu.
3. No importa això a ell. No ___ importa això.
4. Aqueix fanal no irradia la llum. No ___ irradia.
5. Anirem a veure el pont de Sant Jordi d'Alcoi. Anirem a veure ___.
6. Torna la trompa al xic. Torna ___ la trompa!
7. Quan instal·laran l'antena? Quan ___ instal·laran?
8. Sempre he fet cas als meus pares. Sempre ___ he fet cas.
9. Sempre he fet cas a les meues germanes. Sempre ___ he fet cas.
10. Passeu els llibres a les meues companyes. Passeu ___ els llibres!
11. Jo feia companyia a les meues ties. Jo ___ feia companyia.

10) Escriu **el plural** d'aquestes paraules:

camió: camions vaca: vaques; jove: joves (jóvens); despatx: despatxos; casc: cascos o cascos;
coixí: coixins; aigua: aigües; terme: termes; vers: versos; dilluns: dilluns;

per a introduir oracions de relatiu substantives amb referència a cosa, en les quals fa de subjecte o bé de complement directe. *Fes el que et plagui. Estava atent al que deien. El que has de fer és anar-te'n.*

Que 2 [ke] [kə] *conj* 1 Conjunció de subordinació que introdueix proposicions subjectives, predicatives i completives. *No m'agrada que surtis tan tard. És fàcil que arribin avui. La meua convicció és que això no pot durar gaire. Ens exposàvem que ens fessin mal. Es va entossudir que jo li ho digués. Estic molt content que hagi vingut. Et recordes que ells t'ho van dir?* 2 Conjunció de subordinació que introdueix proposicions circumstancials (temporals, causals, consecutives, finals, condicionals). *Van arribar que ell encara era aquí. Cuitem, que si vénen ens faran restar. Obre les finestres, que entri l'aire.* 3 Conjunció que introdueix una proposició que constitueix el segon terme d'una comparació d'igualtat o de semblança (el primer terme és introduït per tant, tan, tal o igual). *Era tan gran que no cabia a la caixa. Plovia tant que no vam gosar sortir. Picava igual que un escurçó. No hi vull anar; tant més que no m'ha convidat.* 4 Conjunció que introdueix el segon terme d'una comparació de superioritat o d'inferioritat (el primer terme és introduït per més o menys). *D'aquests tals, se'n trobarien més que no tinc cabells al cap. És més ric que tu. És menys alt que el seu germà.* 5 Conjunció que introdueix el segon terme d'una indicació de diversitat (el primer terme és introduït per altre o més). *No tenia altra companyia que les feres. No tinc més remei que donar-t'ho.* 6 Conjunció que introdueix un verb en forma subjuntiva amb valor imperatiu. *Si volen més diners, que se'ls guanyin! Ara, que pensi el que vulgui.* 7 Conjunció que introdueix certes preposicions principals amb què hom fa una interrogació que afecta tota la proposició, o amb què hom expressa un desig o concessió, o bé amb què hom emfatitza una acció. *Que Déu et beneeixi! Que vingui i ho veurà! Que vindràs, demà? Llavors, jo que entro i li prenc el llibre.* 8 1 Conjunció que uneix dues formes verbals (ambdues en imperatiu o l'una en imperatiu i l'altra en futur) que constitueixen una locució de valor intensificador en una narració i que indiquen una acció continuada i reiterada. *I la gent, espera que espera. Tots dos, camina que caminaràs.* 2 *p ext* *L'Eulàlia, prima que prima, sempre malalta.* 9 Conjunció que forma, amb un antecedent (adverbi, preposició, participi passat), nombroses locucions conjuntives. *Ja que, encara que, sols que, només que, per bé que, amb que, malgrat que, salvant que, segons que, sense que, ultra que, abans que, després que, des que, d'ençà que, fins que, per tal que, a fi que, vist que, atès que, puix que, mentre que, com que, etc.* 10 **que ... que** Els uns ... els altres. *Que vells que nous, n'hi havia ben bé un miler.*

Que 3 [ke] [kə] *adv i conj* Mot quantitatiu ponderatiu. *Que bonic! Que corren! Que lluny es veuen! Que de pressa han anat! Que valents que són! Que gent que hi ha! Que n'has vistes, de coses, tu!*

Què [ke] [kə] 1 *pron* 1 Forma que revesteix el pronom relatiu que quan, designant una cosa, va precedit d'una preposició. *L'assumpte de què m'han parlat. El martell amb què hem clavat els claus.* 2 [precedit d'una preposició] La qual cosa. *Han estat rebuts amb un gran entusiasme; de què estan molt contents.* 2 *pron* Pronom interrogatiu neutre, equivalent a "quina cosa". *Què dius? De què parlaven? Per què plores? No sé què vol. Digues-me de què heu tractat.* 3 *m* 1 Quid d'una qüestió, allò que constitueix l'essència o natura d'una cosa. *Ja em direu el què. Voler saber el què.* 2 ésser un gran què *Ésser una cosa molt important.*

fre: frens; roja: roges; home: homes o hòmens; gos: gossos; gust: gustos o gusts;
 algeps: algeps; feliç: feliços; pasqua: pasquès; bambú: bambús; relació: relacions;
 enveja: enveges; esperança: esperances; esponja: esponges; pa: pans; taronja: taronges;
 tros: trossos; xampú: xampús; plaga: plagues; llapis: llapis; fons: fons.

11) Escriu accent o dièresi³ :

coincidir	vei	Pasqua
llengua	egoisme	proisme
autointoxicar	ruina	fortuit
produiria	reunir	agrair
bilingue	questio	linguista

12) Completa amb sinònims, antònims i derivats en -ment (ha d'evitar-se construir-los amb perífrasis.)

	sinònims	antònims	derivats en -ment
buscar			
investigar			
morir			
saber			
descendir			

13) Escriu als espais buits la forma adequada dels verbs indicada entre parèntesis:

Vosaltres _____ (Imperfet Indicatiu de buscar) la raó, i l' _____ (indefinit de trobar).
 _____ (perfet simple haver-hi) moltes persones que _____ (Imperfet d'Indicatiu de tenir) fam.

A David, els dolços no li _____ (plaure) molt.

Jo _____ (present Indicatiu de netejar) els cristalls i tu _____ (present d'indicatiu d'arreglar) els armaris.

Vosaltres ens _____ (obligar-present d'indicatiu) que _____ (tornar) demà.

A aquell venedor, no li agrada que les dones li _____ (desordenar) la fruita.

La nit de Sant Josep, els xiquets estaven tan cansats que _____ (perfet simple adormir-se) de seguida.

Amb aquest preu tan baix que pagueu, no caldrà que _____ (buscar) millor qualitat.

14) Fes un derivat en -ció de cada verb: (Pot haver-ne algun que es faça per mig del sufix -sió.)

coure _____	comprendre _____	absorbir _____
voler _____	objectar _____	inscriure _____
abstenir-se _____	corregir _____	deduir _____
atendre _____	decebre _____	restringir _____
commoure _____	abreujar _____	aparèixer _____
trair _____	contradir _____	nodrir _____
temptar _____	interrompre _____	absoldre _____
disposar _____	distraure _____	contractar _____

³ No posarem dièresi en les paraules que acaben en -us, -um. tampoc en les que acaben en -isme, -ista. els compostos que comencen per auto-, anti-, co-, contra-, re-, semi-. i tampoc en posarem als infinitius, gerundis, futurs i condicionals dels verbs de la tercera conjugació (per exemple produir, produint, produiré, produiria).

15) Subratlla el complement que substitueix el **pronom feble en** (en, -ne, n', 'n)

- 1) Si no teniu pa, agafeu-**ne** un poc.
- 2) Vaig a la classe del professor Ferrandis perquè **en** sóc alumne.
- 3) A la platja hi havia molta gent i me **n'**he vingut ràpidament.
- 4) No sóc del Castelló, però aviat me'**n** faré soci.
- 5) Ha arribat algun autobús? sí, acaba d'arribar-**ne** un.

16) Escriu amb lletra els següents números cardinals:

447 gats _____

338 gates _____

5.756 gatets _____

24.322 gatetes: _____.

17) Escriu els **relatius**⁴ correctes:

- Aquella és la taula _____ m'he de comprar demà.
- He perdut el llapis amb _____ vaig escriure l'examen.
- Aquest és l'hort _____ plantaré trenta-quatre tarongers.
- Aquesta dona i _____ et vaig presentar són molt amigues.
- Digueu-me la raó per _____ ho has fet.
- La moto _____ vaig provar no em va agradar gens.

18) Completa les formes **verbals**:

Perfet simple Futur Imperfet indicatiu Condicional Imperfet subjunt.

aní				
	tornareu			
		buscava		
			tindria	
				obrira/ís
		temia		

19) Escriu la grafia correcta del so **alveolar fricatiu sord** /s/:

__endrer, __incer, can__at, pen__ar, llan__ar, sal__a, roman__os, cal__es, in__istir, mel__a, coneixen__a, descal__, inèr__ia, tinen__a, sen__er, arron__ar, comen__ament, recan__es, a__olesca, arri__ar, mu__icar, anti__èptic, pre__enta, contra__entit, ante__ala, a__ignatura. anàli__i, gro__a, grandio__a, tro__ejar, go__os.

20) Escriu amb **g, j o x**.

jo feste__e, ell estiu__e, pro__ecte, __ofer, __espa, per__a, __imple, __ira-sol, __emeneia, pen__a, __èrif, __iulet, __utar, plan__a, __enet, __itano, __uny, mar__àvem, __urar, __irivia, mar__inal, __eroni, __ugar, ei__ugar, mar__e, in__ecció.

⁴ Sobre relatius també podeu consultar la nota número 2 de la pàgina 116.

Els grups **el que, la que, els que, les que** són correctes quan equivalen a **aquell que, aquella que, aquells que, aquelles que** (exemple: *els coets que tire i els que tiraré (aquells que tiraré)*). No són correctes si es poden substituir per **el qual, la qual, els quals, les quals**.

Què (relatiu tònic) sempre va precedit d'una preposició: De què, per què, a què, en què. Hi ha un què, pronom interrogatiu: Què vols? De què vas? Què succeí? etc.

On és un relatiu adverbial que indica lloc i es pot substituir per en què: El mur on xocàrem.

Qui és un relatiu personal que va precedit per una preposició i es refereix a persones: L'home **de qui** et parlí. Els subjectes **de qui** t'informaren. Etc.

21) Escribeu a, p, e, si les paraules següents són **agudes, planes o esdrúixoles**:

Llatí __, Romània __, causes __, llengües __, romànica __, frare __, personal __, vitalitat __, coincidència __, cuina __, església __, gener __, gènere __, conseqüències __, ortografia __, regular __, remarques __, secessionistes __, bilingüisme __, determinants __, legal __, estàndard __, preposicions __, faixa.

22) Separa en **síl·labes** les paraules següents:

minoritzada, història, beuen, cinquanta, viola, veu, situació, obligació, línies, meu, coincideixen, labiodental, país, curiós, veiem, vèiem, família, coneixença, grau.

23) Torna a escriure les frases però substituint els complements pel **pronomen feble hi**⁵:

1. Pense anar al partit de futbol. _____.
2. He de viatjar amb avió i no m'agrada gens. _____.
3. Despús-ahir vaig anar a Pego. _____.
4. Ara sí que ja no podré quedar-me ací. _____.
5. Quan acabes de treballar no et deixes res a la fàbrica. _____.
6. Sempre està pensant en Maria, és una cosa exagerada. _____.

24) Escribeu als buits les formes **verbals** correctes:

1. M'han dit que si no poden venir que (venir) _____ demà.
2. _____ (fugir) per la porta de darrera i la policia no els (agafar) _____.
3. Demà Vicent (seguir) _____ (llegir) _____ i (esforçar-se) _____ com sempre.
4. Jo (perfet simple apartar) _____ els ulls dels pastissos de l'aparador.
5. Vicenta (pres. ind. presumir) _____ perquè (pres. ind. vestir) _____ molt bé.
6. No (anar) _____ a casa del teu amic perquè no _____ (estudiar) res.
7. Us (ensenyar) _____ la casa per a que (veure) _____ com (ser) de gran.
8. Francesc (pegar) _____ un bac (baixar) _____ l'escala perquè (anar) _____ massa pressa.
9. Després (repetir) _____ el poema fins que (quedar) _____ perfectament (recitar) _____.

⁵ El pronomen feble **hi** substitueix tota classe de complements preposicionals d'objecte i circumstancials de lloc, companyia, direcció, manera, etc. no introduïts per la preposició **de**. També substitueix el predicatiu (atribut)-complement del verb, responent quasi sempre a la pregunta **com?** Exemples: *Em va tractar de covard. (M'hi va tractar). Caminava molt malament (Hi caminava)*

25) Forma **composos** a partir dels següents verbs:

1. escurar
2. guardar
3. somiar
4. picar
5. apagar
6. trencar
7. guardar
8. portar
9. parar
10. comptar

26) Escribeu l'**article determinat** correcte davant de cada mot.

___ iogurt, ___ anàlisi, ___ unió, ___ unglà, ___ dent, ___ aire, ___ esnob, ___ Isabel, ___ anormalitat, ___ hisenda, ___ humil home, ___ instància, ___ humil dona, ___ essa, ___ iaia, ___ iaio, ___ ira, ___ ortiga, ___ indolència, ___ intel·ligència, ___ costum.

27) Forma el **plural** de les següents paraules:

europea:	padrí:	orfe	llapis
índex	prefix	atlas	adreça
capità	nas	braç	disc
bloqueig	barca	plaça	pilar
boig	avi	pluja	piga
patriarca	so	cafè	bisturí
pis	llapis	dimarts	pi

28) Canvia les **conjuncions perquè**⁶ de les oracions següents per altres formes que també siguen correctes.

1. Ha anat al metge perquè té una febre molt forta.
2. Vinc perquè m'ho ha dit el teu amic Jordi.
3. Vinc perquè m'ajudes a solucionar el problema de Química.
4. Li vaig deixar el llibre perquè se'l llegira i fera la fitxa corresponent.
5. Perquè no el suspenguen no s'ha presentat a l'examen.
6. Han tancat les finestres perquè feia massa fred.
7. Van perdre perquè jugaren pitjor.
8. Van deixar-se perdre al joc de les cartes perquè no s'enfadaren.

⁶ PERQUÈ és una conjunció **causal** quan equival a **ja que**, **puix**, i és una conjunció **final** quan podem canviar-la per les formes **per tal que**, **a fi que**.

29) L'article 'lo', que usem col·loquialment, és **incorrecte**, canvia per tant les frases següents per construccions correctes⁷:

1. Lo millor que pots fer és anar-te'n.
2. Lo natural seria que l'ajudares.
3. És lo més fals que hi ha al món.
4. Lo que ha dit el director sembla difícil de realitzar.
5. Lo que esperàvem era guanyar, però no va poder ser.
6. Això és lo de sempre.
7. Lo meu serà teu si lo teu deixes que siga meu.
8. Ara ve lo bo.

30) Accentua o posa **dièresi** segons les normes.

questio, paraigua, quorum, pasqua, tia, vidues, fluorita, ciències, sessions, almoïner, ciutat, Paraguai, creueu, aquos, algues, pingui, noia, joia, coia, duia, fruita, agrària, obeïa, becaina, cocaïna, feina, cafeïna, induït, Pau, fruit, llaurar, paura, peu, peuc, diu, diurn.

31) Completa les formes **verbals** del quadre:

(Temps → (Infinitiu ↓))						
	vas					
		bega				
			càpiga			
				calia		
					caiguera/és	
						cloguí

32) Assenyala els **gentilicis**⁸ de les persones originàries de:

Andorra: _____, Bòsnia: _____, Alacant: _____
 Marroc: _____, Castelló: _____, Canadà: _____
 Lleó: _____, Marsella: _____, Dénia: _____
 Galilea: _____, Puerto-Rico: _____, Bèrgam: _____
 Andratx: _____, El Caire: _____, Bèlgica: _____.

⁷ Totes les formes que tenen lo s'han de substituir per formes com: això, allò, el, tot el, la cosa, el cas, quant, com, etc.

⁸ La majoria afegeixen els sufixos -à, -ana; -í, -ina; -enc, -enca; -ès, -esa; però hi ha altres com -er, -era; -eu, ea; -eny, -enya; -asc, -asca; -ol, -ola; -ota; -ó, -ona; -ita; -ic, -ica; i altres casos encara més particulars.

33) Posa un **article determinat** a les següents paraules

___ electrònica, ___ institució, ___ informador, ___ informadora ___,
estructura, ___ impacte, ___, informàtica, ___ hardware, ___ utilització, ___
Unesco, ___ indústria, ___ òptica, ___ informació, ___ utopies, ___ inversió,
___ hoteleria, ___ hipocresia, ___ arxius.

34) Torna a escriure les frases substituint allò que es puga pels **pronoms febles en i hi**.

1. Els xiquets juguen a la pilota.
2. Anirà demà a Gandia.
3. Fa prou de temps que no sent perfectament.
4. Pensa cada dia en allò que tu li vas prometre.
5. No em parles més d'aquell llibre.
6. No es va tractar del cas aquell tan difícil.
7. Va portar tres arroves de taronges totes podrides.

35) Hi ha, a les frases següents, incorreccions de **relatiu**⁹. Corregeix-les.

1. Aquelles persones amb les que anaven els teus pares són conegudes del meu cosí.
2. És una classe de taronja que en fan suc.
3. Eren col·locats a l'habitació que les butaques eren de color roig.
4. Ella coneix un professor que la dona és metgessa.
5. A tercer de B.U.P. va escriure un relat que tenia personatges molt ben descrits i treballats.

36) Escriu les lletres correctes corresponents al fonema **fricatiu alveolar sonor o sord (z,s,ss,c,ç)**.

ca_ar, ca_ar, al_ina, _abata, emi_ió, ca_ino, mu_eu, pai_atge, _ològic,
a_il, mu_ulmà, anàli_i, diò_e_i, lla_, ma_a, disfre_ar, ta_a, tro_,
tro_ejar, pla_eta, feli_itat, feli_, esperan_a, anti_èptic, sobre_ortir,
tetra_íl·lab, hipo_ulfit, re_u_itar, tuberculo_i, ma_over.

⁹ Consulteu la nota 2 de la pàgina 116 i la nota 4 de la pàgina 120 sobre relatius.

Les construccions dels exemples següents són correctes en la nostra llengua i s'han de rebutjar altres expressions alienes al nostre idioma:

- Una dona **la intel·ligència de la qual** és excel·lent eixí guanyadora del concurs.
- Es reuniren en una habitació **les finestres de la qual** són molt menudes.
- En un lloc de la Manxa, **del nom del qual** no vull recordar-me'n.

37) Subratlla les **conjuncions i locucions conjuntives**¹⁰ de les frases següents i digues què expressen en cada cas.

Exemple: Aquest estiu me n'aniré a Eivissa o bé a Menorca. *Expressa opció.*

1. Ahir no vaig anar ni a classe ni a la reunió.
2. Vam tardar quaranta-vuit hores, és a dir, dos dies.
3. No va pujar al cim, sinó que es va quedar al refugi.
4. L'un portava uns pantalons negres i l'altre els portava blaus.
5. El mateix pot arribar demà que la setmana que ve.
6. No vull ni puc donar-te el que em demanes.
7. Entre que no teníem ganes de fer res i que feia un dia meravellós no acabàrem el treball.
8. Era una dona atractiva i polèmica.
9. No és una gran ciutat; no obstant això, cal dir que és una ciutat entretinguda.
10. Encara no hi ha arribat, però hi arribarà aviat.

38) Completa les frases següents amb les **conjuncions i locucions conjuntives** que hi falten.

1. _____ aquesta camisa _____ aquella són de seda.
2. A Joan no li agrada la xocolata _____ la nata.
3. _____ l'embús que hi havia _____ no trobàvem aparcament hem tardat més d'una hora a arribar-hi.
4. Tanqueu les finestres _____ entrarà l'aigua a l'habitació.
5. Cal que limiteu l'equipatge, _____ no hi cabrà.
6. No és del color que més m'agrada _____ m'agrada.
7. Demà et telefonaré _____ passaré per ta casa.
8. El cap de setmana no em quedaré ací _____ me n'aniré fora.
9. ¿Treballes _____ estudies?
10. _____ li ho comunicaren.
11. Júlia no va voler menjar res; Carles _____ s'ho va menjar tot.

39) Completa les frases següents amb la **conjunció adversativa sinó**¹¹ o amb **si no** (conjunció concessiva o condicional més adverbial negatiu) segons calga.

1. No hi arribarà dilluns _____ dimecres.
2. _____ pots venir, truca'm.
3. No ens ha costat deu mil pessetes _____ dotze mil.
4. No cal que ho faces _____ pots.
5. No érem _____ deu o dotze persones.

¹⁰ **Copulatives:** i, ni, que.

Disjuntives: o, o bé, o si no.

Distributives: ni...ni, o...o, l'un/a...l'altre/a, no sols...sinó(també), no solament...sinó(també), no sols...sinó que, tant...com, així...com, el mateix...que, ara...ara, adés...adés, entre...i, entre que...i que, siga...siga.

Adversatives: Excloents, sinó, sinó que, ans (arcaica); Contrapositives, ara, ara bé, no obstant això, això no obstant, en canvi, amb tot, així i tot, tot i això, no gensmenys, més aviat, altrament, tanmateix, i això que; Limitatives o correctives, però, mentre que, això sí.

¹¹ **1** Conjunció adversativa que, davant d'un membre d'una proposició, designa que allò que hom nega tocant a un membre precedent, ho afirma del membre precedit de sinó. *No ho ha fet ell **sinó** el seu germà. Ell no vol pas que callis, **sinó** que no parlis tan alt.* **2** no... sinó Tan solament, no ... més que, no ... excepte. *No tenia **sinó** un fill. No vam anar-hi **sinó** ell i jo. No feia **sinó** plorar.* **3** no solament ... sinó No menys ... que. *Escriuré no solament a ell **sinó** a tots els seus companys.* **4** sinó que Ans, ans al contrari. Introdueix una afirmació en oposició a allò que hom acaba de negar. *No ho rebutgem pas, **sinó** que ho acceptem molt agraïts.*

40) Subratlla les **conjuncions i locucions conjuntives** de les frases següents i classifica-les en il·latives, causals i continuatives¹²:

1. ¿ Això és tot? Doncs és molt fàcil.
2. Deu haver-se'n anat, perquè està tot tancat.
3. He sentit les notícies de la ràdio i també de la televisió.
4. N'hi havia quatre i n'han portat cinc; ara n'hi ha per tant, 9.
5. No vas fer el treball, així és que vés i fes-lo.
6. El varen insultar, és més, l'amenaçaren enmig del carrer.
7. No podia fer res perquè estava endeutat.
8. Ens ho hem gastat tot en roba i encara no hem comprat res per menjar.
9. Telefona-li immediatament, ja que sense ella no podem fer res.
10. Ho has fet malament, de manera que ara no et queixes.

41) Completa les frases relacionant les columnes.

1- No m'ha dit res	a- que et cremaràs
2- Vàrem perdre el plet	b- ni tan sols m'ha reconegut
3- No t'acostes al foc	c- per tant, més val que no hi vages.
4- Ja has acabat?	d- perquè faltà el testimoni.
5- No et farà gens de cas	e- i encara no he començat.
6- Heu de seguir aquest exemple	f- i als cavallets.
7- Deu passar alguna cosa	g- ja que ha donat uns bons resultats.
8- Vaig pujar als cotxes de xoc	h- doncs, anem-nos-en.
9- Ja estic fins a la coroneta	i- perquè tothom està mirant la televisió.
10- Has perdut moltes classes	j- així, prompte acabaràs.

42) Completa les frases amb les següents **conjuncions i locucions conjuntives**: per tant, que, doncs, i també, conseqüentment, doncs, car, perquè, com que, i tot.

1. _____ teniu raó: les coses van passar d'aqueixa manera.
2. No vages _____ fa molt de fred.
3. Deu haver tallat _____ no en cau ni gota.
4. Ja ha eixit en la premsa, _____ actuem de pressa.
5. No hi hagué cap problema _____ venien amb molta disposició.
6. _____ que no vinguéreu a l'hora se n'anà enfadat.
7. ¿No volies menjar? _____ menja.
8. Han portat joies, pells _____ begudes exòtiques.
9. He visitat el castell, la catedral, el port i el mercat _____.
10. Estudiaré el cas amb detall i, _____ decidiré què faig.

¹² **Il·latives:** doncs, per tant, per consegüent, així és que, de manera que.

Causals: perquè, ja que, car (literari), que.

Continuatives: i també, és més, i encara, ni tan sols.

43) Corregeix els usos incorrectes del **doncs**¹³ i els castellanismes a les frases següents:

1. No podrà acudir a la cita, doncs està malalt.
2. Luego era veritat que estaven falsificats.
3. Hasta luego, ja ens veurem més tard.
4. Volies descansar? Doncs ja hem arribat.
5. El cine era absolutament buit, doncs la pel·lícula era horrible.
6. Doncs no cal que hi vages; ja ho faré jo quan puga.
7. Ho agraïm per carta doncs ens és impossible acudir-hi.
8. Ho vaig mirar al diari, doncs no n'estava segura.
9. Em pense que està malalt, doncs fa dies que no ve a l'institut.

44) Subratlla les **conjuncions i locucions conjuntives** que hi haja i classifica-les per **completives, temporals, condicionals o concessives**¹⁴.

1. Ho agafaré a condició que no ho digues públicament.
2. Malgrat que és el rei del mambo ningú no li fa cas.
3. Et colgaré amb diners si m'ajudes a raptar-lo.
4. S'ha alçat de la cadira a penes ha dinat.
5. M'ha promès un escó tan bon punt haja guanyat les eleccions.
6. Per més que renegues la mesa no aprovarà el teu pla.
7. M'agradaria que us donàreu la mà.
8. Cada vegada que compres paper no reciclat contribueixes a la desforestació.
9. Admetent que no són tots iguals, alguns funcionaris s'aprofiten dels seus càrrecs.
10. D'ençà que t'han fet el *lifting*, tens un somriure permanent.

45) Completa les frases següents amb **conjuncions o locucions completives, temporals, condicionals o concessives**.

1. Encara no han dit als informatius _____ enviaran ajuda als txetxens.
2. _____ isca a la televisió tothom el reconeixerà.
3. Tots els dies es barallaven _____ deien que s'estimaven.
4. M'han furtat la cartera _____ mirava l'aparador.
5. _____ pagues fixa't en la factura.
6. _____ ve la policia a buscar-me, digueu que m'he mort.
7. M'agradaria _____ aquesta història no durara massa temps.
8. _____ fores més espavilada no t'hauries deixat enganyar així.

¹³ 1 conj Conjunció que denota la conseqüència o conclusió d'allò que precedeix. Tot A és B; tot B és C; doncs, tot A és C. No ens vols ajudar?; doncs no ho farem! Què seria, doncs, de tu si no era que ella t'ha ajudat tant? Diners doncs vulgues aplegar. I doncs, que també veniu? 2 si doncs no loc conj Llevat que, tret que. Això no li ho perdonaré si doncs no me'n dóna complida explicació.

No és correcte per tant usar la conjunció **doncs** amb valor causal. En la pràctica sempre que puguem dir i escriure **perquè** o **ja que** no serà correcte dir ni escriure **doncs**.

El castellanisme **luego** s'ha de substituir per les formes correctes **per tant, per conseqüent, de manera que, doncs**, etc.

¹⁴ **Completives:** que, si.

Temporals: Simultaneïtat: quan, mentre que; Freqüentatives: sempre que, cada vegada que; D'anterioritat: abans que, abans que no, fins que, fins que no; De posterioritat: després que, així que, tot seguit que, tan aviat com, tan bon punt, a penes, tot just, des que, d'ençà que;

Condicionals: si, amb que, posat que, a condició que, només que, sols que, mentre, mentre que, sempre que, en cas que, si de cas, si per cas, fora que, llevat que, tret que, que, suposant que, comptant que, admetent que.

Concessives: encara que, malgrat que, ni que, per bé que, bé que, si bé, tot i que, amb tot i que, amb tot que, per més que, per que.

9. No podràs rehabilitar-te, _____ un terapeuta t'ajude.
10. _____ la veia, deixava el que feia i somiava.

46) Subratlla en les frases següents les **conjuncions i locucions** i digues si són **finals, de lloc, modals, consecutives o comparatives**¹⁵.

- 1- La teoria era massa complicada perquè funcionara en la pràctica.
- 2- Li vaig regalar uns auriculars perquè no em molestara més amb la música.
- 3- Té menys del que mereix.
- 4- El lloc on viu és un paradís.
- 5- És tan esquiü com sa mare.
- 6- Hi ha molts ionquis, segons m'han dit.
- 7- És més llarg que un dia sense pa.
- 8- Busca'm allà on es pon el sol.
- 9- Et tramet aquest a fi que et siga profitós.
- 10- Hem anat seleccionant el personal fins al punt que ja tenim un candidat.

47) Completa amb les conjuncions i locucions:

1. S'ha apanyat _____ ha pogut.
2. Guanya _____ diners _____ desitja.
3. _____ té, més desitja.
4. Han anat junts a cal notari _____ faça l'escriptura de venda.
5. He entrat a casa _____ m'hagen sentit els pares.
6. Ja és _____ gran _____ vaja sola al viatge.
7. _____ persona, tens la possibilitat de decidir.
8. Ho ha explicat _____ ja no tenen dubtes.
9. Tu has fet _____ anys _____ jo.
10. Us seguiré _____ aneu.

48) Torna a escriure bé, si cal tot distingint entre **perquè, per què i per a què** (aclariments a la nota número 23 de la pàgina 139).

1. T'estime porque sí.
2. Me'n vaig per que ací ja no em voleu.
3. Per que t'has comprat aquest piano mig trencat.
4. No sé per que m'humilies davant dels teus amics.
5. Encara no sé les raons per que s'alterà a la reunió.
6. Filla! doncs no sé per que ho vols.
7. Aquell és el collar per que vaig pagar una fortuna.
8. Vinc per que m'arregles la cadena de la bici.

¹⁵ FINALS: perquè, a fi que, per tal que. DE LLOC: on, allà on. MODALS: com, com si, tal com, tan...com, tant...com, així com, segons, segons que, segons com, sense que, igual com, igual que, que, en quant, en tant que (=en la mesura que) CONSECUTIVES: tant que, tant...que, de (tal) manera que, de forma que, fins al punt que, massa, molt, prou, ...perquè. COMPARATIVES: D'igualtat: tant, tant...com. De superioritat: més...que (que no), més del que (de la que, dels que de les que). D'inferioritat: menys...que, menys...del que. De proporcionalitat: com més, com menys, quant més, quant menys.

9. Et deixe per que em fastigueges.
10. No entenc el per que de tot plegat.

49) Substitueix per **pronoms**, els complements subratllats de les frases següents:

1. Els lladres han entrat per ací. (hi han entrat)
2. Jo crec que per a dinar serem uns deu companys. (en serem uns deu)
3. Em sembla que ja és massa tard. (m'ho sembla)
4. Van comprar molts gots de plàstic, però es van trencar la meitat dels gots. (se'n van trencar...)
5. Quan voldràs em duràs això. (m'ho duràs)
6. No estem gens contents enguany. (no n'estem gens -si volem destacar el sentit partitiu, si no hi)
7. Juli no volia que sabérem que tenia núvia. (...en tenia...)
8. Vaig a prendre'm un cafè. (...prendre-me'n un)
9. Et convidem a venir amb nosaltres. (T'hi convidem o et convidem a venir-hi)
10. Ajuda l'Helena a engegar la rentadora. (Ajuda-la-hi)

50) Torna a escriure les frases correctament, corregint els 'los' incorrectes. (**lo neutre**)

1. No vol dir lo que passa.	No vol dir totes les coses (tot el que) que passen
2. Ja sé tot lo que diu el diari.	...tot el que diu...
3. Això era lo que ells esperaven.	...el que...
4. Avui ha passat lo mateix de sempre.	...la mateixa cosa...
5. Lo pitjor és que no arriben a temps.	La pitjor cosa...
6. Lo blanc s'embruta més fàcilment.	Les coses blanques...
7. Ja has dut lo que et vaig encomanar?	...allò que...
8. Lo teu no té solució.	Això teu... (els teus assumptes, les teues coses)
9. No he llegit lo que esperava.	...el que...
10. Tots van a lo seu.	...a la seua.

51) Torna a escriure les frases amb el **nexe** més adient de la llista que hi ha a peu de pàgina¹⁶:

1. Aquest paraigües mig descolorit i mig vell ja no resulta elegant.
2. Les seues afirmacions tenen tanmateix una segona intenció.
3. No us demanaran més del que sabeu d'altra banda podeu ampliar coneixements.
4. No saludava mai ningú més aviat volia que tots els saludaren.
5. Si tu ets feliç més encara ho seran els teus pares.

52) Subratlla els **relatius** i els antecedents que apareixen en les frases següents:

1-M'agrada que faça bon sol.	Conjunció que
2-L' <u>ofici</u> a <u>què</u> es dediquen és molt perillós.	Relatiu <u>què</u> , antecedent <u>l'ofici</u> .
3-No sé ben bé <u>què</u> ha volgut dir-nos.	Relatiu <u>què</u> , antecedent el·líptic <u>quina cosa</u>
4- <u>Què</u> no faria jo per vosaltres.	Relatiu <u>què</u> , antecedent el·líptic <u>quina cosa</u>

¹⁶ NEXES: **Tanmateix** (no cal dir-ho, sens dubte, de tota manera), **mig...mig**, **més encara**, **d'altra banda**, **més aviat**.

5-Vaig tan bé que dóna gust.

Conjunció que

6-Què faràs després?

Relatiu què, antecedent el·líptic quina cosa

7-El flexo amb què estudiàvem se'ns ha trencat.

Relatiu què, antecedent el flexo

8-Dis-los que entren a poc a poc.

Conjunció que

53) Substitueix per **pronoms**, els complements subratllats de les frases següents:

1. No hem trobat <u>el seu llibre</u> .	No l'hem trobat
2. Li vam dir <u>que no mirara</u> .	Li <u>ho</u> vam dir
3. He llavat moltes <u>camises a mà</u> .	<u>N'hi</u> he llavat moltes
4. Antònia sempre viatja <u>amb tren</u> .	Antònia sempre <u>hi</u> viatja
5. S'han tallat <u>els cabells a la moda</u> .	Se' <u>ls hi</u> ha tallat
6. Nosaltres només bevem <u>vi</u> quan mengem <u>en companyia</u> .	... <u>en</u> bevem quan <u>hi</u> mengem
7. He de collir <u>limes</u> avui mateix.	<u>N'he</u> de collir...
8. Busqueu <u>les sabates velles a la cambra de dalt</u> .	Busqueu- <u>les-hi</u>
9. Si no saps anar, et dibuixarem un <u>plànol</u> .	...te' <u>n</u> dibuixarem un
10. Semblen els teus cosins, però no són <u>els teus cosins</u> .	...no <u>els</u> són.

54) Torna a escriure les frases correctament, corregint els 'los' incorrectes. (**lo neutre**)

1. Conta-m'ho tot lo bé que sàpigues. Tan bé com
2. No et claves en lo meu. En els meus assumptes o les meues coses
3. Acaba lo més prompte possible. El més o tan prompte com pugues
4. És de lo més interessant. És d'allò... o És molt interessant
5. No és lo bastant gran per a poder guanyar el concurs. No és suficientment gran...
6. Lo lluny que està i encara vols anar-hi. Tan lluny com està...
7. Ja ha eixit lo més interessant de la pel·lícula. Ja ha eixit la part més interessant...
8. Lo més curiós és que té raó. La cosa més curiosa...
9. S'ha refet però ha sofert de lo més. Una cosa de no dir
10. Viatjaré tot lo que puga. Tant com puga

55) Subratlleu la forma del relatiu i poseu al final la forma correcta del **relatiu**. (consulteu pàgines 116, 120 i 124.)

1. És una fusta <u>que</u> se'n fan mobles.	<u>De què</u>
2. Un riu <u>que</u> s'hi ha ofegat molta gent.	<u>On o en què</u>
3. Un poble <u>que</u> totes les cases són al llarg de la carretera.	<u>Totes les cases del qual</u>
4. És una gent <u>que</u> no els llueix tot el que guanyen.	<u>A qui a la qual</u>
5. Aquell home <u>que</u> en deien tant de mal, és prou correcte.	<u>De qui o del qual</u>
6. És una planta <u>que</u> se'n trau aquesta essència.	<u>De què o de la qual</u>
7. Són un pins gegants <u>que</u> les arrels arriben prou lluny.	<u>Les arrels dels quals</u>
8. Ha vingut la xica <u>que</u> l'altre dia li vas curar la cama.	<u>A qui o a la qual</u>
9. Ara passa el foraster <u>que</u> fa poc en parlàvem.	<u>De qui o del qual</u>
10. Entràrem a la sala <u>que</u> les finestres donen a la plaça.	<u>Les finestres de la qual</u>

56) Completa els espais buits amb la **locució** adient¹⁷

1. S'estudiava a contracor totes aquelles teories.
2. De cap manera que no heu de venir carregats.
3. Segur que tot al llarg el podré veure.
4. Amb tanta cortesia, hem eixit sempre de franc.
5. Vèiem els llums encesos de fora estant.
6. Dóna-li bona cosa de feina.
7. Sempre arribeu a deshora i em doneu els treballs a destemps.
8. Això no són més que ximpleries al capdavall.
9. Conta-m'ho tot fil per randa.
10. Li eixirem al davant per si ve molt carregat.
11. A hores d'ara ja no és com era aquella placeta.
12. Porta també el martell si acàs.
13. A ull nu es veu que no tenim prou tela.
14. Han vingut a veure'm al llarg del matí.
15. L'any passat vaig acabar el curs a males penes a causa de la infecció.
16. No ha volgut rebre'ns a migdia.

¹⁷ De franc (debadés), a contracor (vencent un sentiment de repugnància), bona cosa, de fora estant, a migdia, a destemps, a deshora, si acàs, de cap manera, a ull nu (a simple vista), fil per randa (contar-la amb tots els detalls), al davant, al llarg de (en tota l'extensió de), a la llarga (a la fi, passat molt de temps), a hores d'ara, a males penes, al capdavall.

57) Completa els espais buits amb les formes correctes de **perífrasis d'obligatorietat**¹⁸.

1. Cal que vosaltres porteu el cotxe a revisar.
2. Crec que heu d'estudiar molt si voleu aprovar el curs (estudiar)
3. Esperem que no hàgeu dut tot l'equipatge. (dur)
4. Supose que haureu de fer la sol·licitud molt prompte. (fer)
5. No sabia que vosaltres haguéreu o haguésseu d'anar a Barcelona. (anar)
6. No seria just que els xiquets hagueren o haguessen de pujar a peu. (pujar)
7. S'ha espatllat el rellotge, n'heu (n'haureu) de comprar-ne un de nou. (comprar)
8. Quan fèiem dieta haviem de menjar les verdures crues. (menjar)
9. Has (hauràs) de ser ben valent i no has (hauràs) de fer cas de res (ser, fer)
10. Si a les tres no has vingut, has (hauràs) de telefonar. (telefonar)

58) Relaciona les expressions castellanes amb les valencianes. (**lo neutre**)

1- a lo mejor	- c	a- generalment
2- en lo sucesivo	- e	b- gens ni mica
3- por lo tanto	- d	c- potser
4- por lo menos	- f	d- per tant
5- por lo pronto	- g	e- d'ara en avant
6- de lo contrario	- h	f- almenys
7- por lo general	- a	g- de primer
8- lo más mínimo	- b	h- si no
9- a lo loco	- j	i- tant em fa
10 lo mismo da	- i	j- a la babalà

59) Posa les formes adequades del **verb** entre parèntesi:

- 1- Anna s'encurioseix (encuriosir-se) per tot el que passa.
- 2- Esperaven que ells socorren o socorresen (socórrer) els ferits.
- 3- Si haguérem pogut hauríem obert (obrir) la porta de dins.
- 4- Jo us garanteixo o garantisc (garantir) que aprovareu el curs si treballeu.
- 5- Jeroni passejava pel sol mentre es refeïa (refer) de la malaltia.
- 6- Se sap que tots l'escoltaven i l'obeïen (obeir).
- 7- M'has endolcit (endolcir) la revetla amb aquest poema.
- 8- Cada vegada els obrers introduïen o introdueixen (introduir) les fitxes en el fitxer de control.
- 9- Aquests fruits es marceix (marcir) al sol si no els amagues.
- 10- Elles intueixen o intuïxen (intuir) les causes del seu disgust sobtat.

60) Subratlleu la forma del relatiu i poseu al final la forma correcta del **relatiu**. (consulteu pàgines 116, 120 i 124.)

1. Un problema del que molts fugen. Del qual o de què
2. Em va dir allò, al que jo vaig respondre que no era veritat. A la qual cosa o a què
3. La ploma amb la que escric me la van regalar pel meu sant. Amb la qual o amb què
4. Els ideals pels que es va sacrificar continuen vigents. Pels quals o per què
5. Són coses a les que no ens hem acostumat. A les quals o a què
6. Els senyors dels que et parlava viuen a Alacant. De qui o dels quals
7. La sala en la que ens reunim té grans finestres. On, en què o en la qual
8. Les persones en les que confiava em van defraudar. En qui
9. L'hostal és una casa en la que els forasters van a menjar. En què o en la qual

¹⁸ Perífrasis d'obligació: haver+de+infinitiu, caldre+infinitiu, són acceptables girs com: tenir l'obligació de, no tenir més remei que, etc.

10. L'afer al que es referia era de molta importància. A què

61) Posa les formes adequades del **verb** entre parèntesi:

1. El vam poder veure quan el van traure (traueren) (traure) del quiròfan.
2. Ahir el guàrdia urbà no permeté (va permetre) (permetre) que ningú es mogué (es moguera) (moure's).
3. Estem tots esbalaïts (esbalair) de veure la seua actitud.
4. Aquest jersei m'oprimeix (oprimix) (oprimir) massa.
5. Si no hagués plogut (haguera plogut) (ploure), hauríem pogut pujar al cim de la muntanya.
6. Aquesta decisió envileix (envilix) (envilir) més encara els teus propòsits.
7. Una vegada l'ordre restablert (restablir), tot semblà normal.
8. Se li ha endurit (endurir) el cor d'ençà que és metge.
9. Si pots cull-me dues o tres llimes (collir).
10. S' enfervoreix (enfervorix) (enfervorir) en sentir-lo parlar.

62) Torna a escriure les frases correctament, corregint els 'los' incorrectes. (**lo neutre**)

1. El resultat ha estat per lo general acceptable. Generalment, regla general.
2. Condueix sempre a lo loco. Esbojarradament, a la babalà.
3. A lo millor ni tan sols ve. Potser, segurament, quasi segur.
4. No ha menjat lo més mínim. Gens, ni una mica.
5. Deixa-ho, lo demés per a demà. La resta, el que queda.
6. Per lo vist, hi haurà pont festiu. Pel que es veu, pel que s'ha vist.
7. En lo successiu no fumes. D'ara en avant, a partir d'ara.
8. Per lo menos aniré a les rebaixes. Almenys, com a mínim.
9. Ves-te'n, de lo contrari arribaràs tard. Sinó¹⁹.
10. Ja està tot dit, per lo tant me'n vaig. Així que.

63) Corregeix, subratllant i posant al final la forma correcta del **relatiu**.

1. Un autor quina obra que no conec. l'obra del qual
2. Tots ploraven, lo qual em va posar molt trist. La qual cosa
3. Trobaren una maleta que l'interior tenia una cartera. L'interior de la qual
4. Una dona quins defectes conec. Els defectes de la qual
5. El que té llengua a Roma va. Qui
6. La dona roïna gasta lo que el marit guanya. Tot el que (el que)
7. Aquell que no paga en diners paga amb dinades què és pagar dues vegades. La qual cosa
8. El qual sovint juga, menja i beu, paga tard el que deu. Qui
9. El que té molta barba té molta força. Qui
10. No pots ignorar tot lo que ha passat. El que

64) Escriu les grafies dels fonemes palatals fricatius /Z/ (**g,j**). **Ortografia**.

¹⁹ Conjunció adversativa que, davant d'un membre d'una proposició, designa que allò que hom nega tocant a un membre precedent, ho afirma del membre precedit de **sinó**. No ho ha fet ell **sinó** el seu germà. Ell no vol pas que callis, **sinó** que no parlis tan alt.

jove, geniva, girafa, agència, rajola, monja, majúscula, girar, joia, germà, gentada, assajar, bojos, boges, majestàtic, extingir, rogenc, jerarquia, objector, llegir, bombardejar, venjança, injectable, gener, segell, jerseyet.

65) Accentua seguint les normes, les següents paraules:

perol, també, tenia, mitges, olla, tisores, fulla, sabata, formació, telègraf, àvia (nom) avia (verb aviar), vestit, coixí, fugint, salut, cervol, càstig, préssec, japonès (japonés), colom, tovalló, examen, exàmens, viola, violí, temeren, temerem (futur imperfet), temérem (perfet simple), boix, elegància, tèxtil, àpat, pèsol, arròs, tenebrós.

66) Ús de la preposició a i de la en²⁰

1. És segur que ara viu a la vall d'Ebo.
2. He viscut en aquestes dues cases.
3. Per pasqua anirem de vacances en un lloc molt preciós.
4. Ens veurem en aquell hotel tan grandios que hi ha a l'entrada de la ciutat.
5. Ara viuen en un casalot molt lletjot i pensen molt en vosaltres.
6. En tot l'any no hem visitat Ø la teua germana.
7. Entra en aquella sala i crida el teu company.
8. Venien a Lloc Nou de Sant Jeroni i jugaven a cartes.
9. Ho acabaré en quinze dies.
10. A Alzira va ploure prou aquell dia.

67) Escriu un sinònim i un antònim de cada paraula:

vàlid:	correcte, legal, fidel; mutilat, esguerrat, impossibilitat.
higiènic:	net, salubritat, sanitat; brut, malaltís, perjudicial.
suau:	fi, llis, mòrbid; raspós, aspre, rugós.
bell:	bonic, preciós, agraciat, bufó. Lleig, deforme, antiestètic.
bru:	morè, moreno, bronzejat, llor; blanc, nivi, pàl·lid.
corpulent:	robust, gros, cepat; escanyolit, esquifit, prim, magre.

68) Ompli els buits amb la forma verbal adequada:

1. Jo em (riure) riuria si no (ser) fóra (fos) la cosa seriosa.
2. (merèixer) Mereix-t'ho i (veure) veuràs com tu (anar) vas (aniràs) a l'excursió.
3. Jo (patir) vaig patir (patí) molta calor durant l'estiu passat.
4. Tu no (oir) oixes (oeixes) molt correctament de l'oït dret.
5. Ells (cloure) van cloure (clogueren) la reunió passades les deu de la nit.
6. No cal que li (bullir) bulles (bullis) la llet, se la (prendre) prendrà al bar.
7. Jo (anar) aní (vaig anar) a València, a la fira del llibre, l'any passat.
8. Nosaltres (témer) temérem (vam témer) exageradament les conseqüències del fet.
9. Si jo (tenir) tinguera (tingués) un avió (viatjar) viatjaria per tota l'Àfrica.

²⁰ L'ús d'aquestes preposicions coincideix normalment amb el castellà, ara cal tenir en compte que en la nostra llengua:

S'usa a: Determinacions de lloc davant substantius i noms propis, articles definits i interrogatius: Érem a casa un amic. Vivíem a Gandia. Són a França. A on està? Etc. El complement directe no porta mai la preposició **a**.

S'usa en: El temps que tarda en fer-se una acció, exemple: D'ací **en** tres hores ho tindràs arreglat.
Davant d'infinitius: Exemple: **En** començar 8
Davant les paraules un, algun, aquest i aquell. Exemples: Van pujar **en** una muntanya. Viuen **en** algun indret. Semblen **en** aquest lloc. Fugiren **en** aquell amagatall.

Introdueix el complement exigut pel règim de certs verbs usats pronominalment o intransitivament, complement que sempre és un nom o pronom substituïble per hi. Es desfeia **en** elogis. Creuen **en** Déu. Estem d'acord **en** tot. Es complau **en** el pecat. Tenen fe **en** vosaltres. Insistiu **en** el tema. Confiem **en** l'èxit de l'acció, pensen **en** allò, s'exerciten **en** armes, s'entossudeixen **en** aquell assumpte,

10. Jo (Voler) volia (voldria) (haguera o hagués volgut) ser futbolista professional.

69) Ompli els buits amb el **pronomen feble** correcte **el, ho**.

1. Al teu amic, van suspendre' l l'any passat.
2. Ho sent, no m'agrada ajudar-lo.
3. Ell mai no ho sabrà.
4. Ho (El) portaré a classe, així tots podran veure-ho (veure' l).
5. Tots el tracten de mentider.
6. Tot el que vull explicar, tu ja ho saps.

70) Subratlla i corregeix els **relatius** incorrectes.

1. He portat una moto d'un amic, que no tenia matrícula. (la qual)
2. He parlat amb una xica, que la seua germana va a la meua classe. (la germana de la qual)
3. Aquella professora de la que t'he parlat tant. (de qui)
4. Les tovalles amb les que ens eixugàvem estaven molt velles. (què, les quals)
5. Els meus companys en els que confiava m'han decepcionat. (qui)
6. L'amic íntim amb el que vivien junts es va deixar la cartera al cotxe. (qui)

71) Ompli els buits amb els **articles i preposicions**²¹ adequades.

1. És l' anada a Gandia més pesada que la tornada.
2. Els hiverns dels dos darrers anys va anar al Brasil.
3. Viu al terme de Piles.
4. Va arribar a la frontera de la Xina.
5. En (Per) l' hivern normalment fa molt de fred.
6. Fins que no torne no anirem nosaltres.

72) Fes **el singular** dels següents mots:

veïns, veí; frens, fre; tribuns, tribú; les as, la a;
els fas (notes musicals), el fa; cafès, cafè; països, país; aigües, aigua;
suïssos, suís; fons, fons; braços, braç; discos, disc; falçs, falç;
targes, tarja; atlas, atlas; bronquitis, bronquitis; llapis, llapis;
acròpolis, acròpolis; crisis, crisi; plus, plus; dilluns, dilluns;
pines, pinça; tipus, tipus; pols, pols; arrugues, arrugues;
idees, idea; artistes, artista; bafs, baf; algeps, algeps.

²¹ La preposició **fins a**, perd la **a** davant alguns adverbis (fins allà, fins molt, fins demà), davant dels demostratius (fins aquell) i davant la conjunció que (fins que es trenque).

73) Transforma les frases següents en **frases d'obligació** (consulta la nota 18 de la pàgina 133)

1. Francesc avui no ha fet l'examen, però el farà demà. (l'haurà de fer) (caldrà que el faça)
2. Els amics de Xavier s'hi enfadaren. (van haver d'enfadar-se) (hagueren d'...)
3. Se n'anirà si li dius que no jugaràs amb ell. (se n'haurà d'anar)
4. Els agrada anar de viatge cada any. (els ha d'agradar)
5. El periòdic dirà que no és correcte el fet. (haurà de dir)
6. El seu pensament canviarà al llarg del temps. (haurà de canviar)

74) Escribeu correctament **g, tg, j** o **tj**.

g erra, me _tg_ e, _g_ ibrell, desi _g_, mi _g_, mai _g_, _j_ eure, Bru _g_ es, lle _g_ iu,
mi _tj_ a, in _j_ ecció, _J_ ericó, desi _tj_ ar, homena _tg_ e, _j_ u _tg_ e, _g_ ipó, corre _tj_ a, bave _j_ ar, _J_ esuític, _g_ irafa.

75) Col·loca els **articles determinats** de manera correcta:

l' avi, _l'_ home, _l'_ 11, _el_ ioga, _el_ hiatus, _l'_ hora, _l'_ Índia, _la_ unió, _l'_ unglà,
l' és²², _la_ una d _el_ migdia, ni _l'_ una ni _l'_ altra, _la_ essa, _la_ erra, _l'_ Scala de Milà.

76) Escribeu adequadament la conjunció causal o final **perquè**, o les preposicions compostes per: les preposicions per o per a i el relatiu què (**per què, per a què**)²³. (També podeu consultar la nota número 6 de la pàgina 122.)

1. No vindrà perquè vol veure el futbol.
2. No has d'eixir d'ací si no em dius abans per què ho has fet.
3. Anirà perquè voldrà, perquè ningú l'obligarà.
4. Et visitarà perquè li comentes tot allò que succeí.
5. Per a què et servirà el bolígraf si no has d'escriure res de res.
6. Ell no sabrà mai perquè (causa) per a què (destí) va robar la moto aquell dia.
7. Abans d'inscriure'l vull saber per a què li servirà l'esmentat curset.
8. No vull saber el perquè²⁴ del seu comportament.

77) Escribeu les formes **verbals** adients:

1. Joan jagué (perfet simple del verb jaure) en una excursió dins una cova.
2. Si nosaltres fórem (fóssem o fóssim) (pretèrit imperfect de subjuntiu del verb ser) valents.
3. Sa mare va dir-li que la injecció no li doldria (verb doldre) molt.
4. Sacseja'l (imperatiu segona persona singular del verb sacsejar) fins que parles.
4. Jo mai no he rigut (pretèrit indefinit verb riure) tant com aquell dia.
5. Jo lloí (perfet simple del verb lloar) les seues qualitats esportives.
6. Josep romprà (futur simple rompre) a plorar si no el deixes tranquil.

²² Predicat nominal en substitució d'un nom determinat. No l'és pas, el metge.

²³ **Perquè** equival a ja que, puix si és causal i pot equivaldre a per tal que, a fi que si és final. **Per què** equival a per quina causa, per les quals. **Per a què** equival a per a quina cosa.

²⁴ 2 [pl perquè] m Raó per la qual. No et sabria dir el **perquè**.

7.Semblava que no però David **_nogué_** (perfet simple de noure) Goliat.

78) Completa les formes verbals del quadre:

Infinitiu	Participi	P.I.1 ^a s.	Gerundi	P.I. 1 ^a p.
Anar	anat	vaig	anant	anem
Haver	hagut	he	havent	hem
Venir	vingut	vinc	venint	venim
Beure	begut	bec	bevent	bevem
Escriure	escrit	escric	escrivint	escrivim
Viure	viscut	visc	vivint	vivim

79) Escribeu **dièresi o accent** on calga (consulta la nota número 3 de la pàgina 116):

fluïdesa, algues, següent, coïa, obeïa, raïm, feina, fruit (substantiu), fruït (participi del verb fruir), fortuït, peu, reüll, diu, diürètic, construint, construït, construir, construiria, construiré, construïa, espontani, espontaneïtat, coincidència, intuïció.

80) Escribeu la paraula **primitiva** de les derivades següents:

agror _ **agre** _ , duresa _ **dur** _ , bogeria _ **boig** _ , activitat _ **acte** _ , profunditat _ **profund** _ , precocitat _ **precoç** _ , panet _ **pa** _ , blavor _ **blau** _ , esprimatxat _ **prim** _ , camperol _ **camp** _ , blanquinós _ **blanc** _ , ratolinet _ **rat** _ , gentussa _ **gent** _ , alçària _ **alt** _ , cosidora _ **cosir** _ , angular _ **angle** _ .

81) Completa els espais buits amb formes de **relatiu**: (consulteu les notes 2, 4, i 9 de les pàgines 116, 120, i 124.)

1. Aquell d'allà és _ **amb qui** _ aniré de viatge.
2. El banc _ **on** _ vols anar és molt lluny de casa.
3. Em comentaven un llibre _ **de què (del qual)** _ no tenia referències.
4. El xiquet _ **que** _ va passar per aquell carrer era cosí seu.
5. Té una vil·la mol preciosa _ **on** _ van a passar l'estiu.
6. Heu de recordar sempre _ **allò que (el que)** _ vam prometre.

82) Escribeu en lletra els següents números:

467 _ **Quatre-cents seixanta-set (Quatre-centes seixanta-set)** _
 477.321 _ **Quatre-cents setanta-set mil tres-cents vint-i-un (Quatre-centes setanta-set mil tres-centes vint-i-una)** _
 999 _ **Nou-cents noranta-nou (Nou-centes noranta-nou)** _
 1.324.567 _ **Un milió tres-cents vint-i-quatre mil cinc-cents seixanta-set (Un milió tres-centes vint-i-quatre mil cinc-centes seixanta-set)** _
 1/10 _ **Un desè o una desena** _
 1/12 _ **Un dotzè o una dotzena** _
 1/20 _ **Un vintè o una vintena** _ .

83) Als espais buits següents li correspon el so **alveolar fricatiu sord** /s/ o sonor /z/. Escriu la **grafia** correcta.

Adhe s ió, aran z el, ba s alt, di s cu ss ió, z el, Al z ira, anàli s i, ane s tè s ia, Bru ss el·les, corro s ió, fronti ss a, agre ss or, impre ss or, parènte s i, divi s or, col·li s ió, exclu s ió, foto s íntesi, ama z ona, na ss os, tran s i s tor, re ss ò, en c iam, noble s a, enyoradi ss a.

84) Escriu **g, j** o **x**:

x alar, lle g iu, plu j a, pun x ós, x iprer, in j ectar, escor x ar, bol x evic, bu g ia, ro j or, ro g enc, ro j a, x arol, ei x am, taron j a, taron g es, pu j ada, pu j ol, x àfec, en g inyer, sub j ectar, pro j ectar, X ina, espon j a.

85) Escriu la forma correcta d'**accentuació diacrítica**.

1. cóm²⁵/com. Els animals menjaven en llur **cóm** .
2. cóp²⁶/cop. Cada **cop** m'agrada més la melmelada.
3. cós²⁷/cos. Va guanyar el **cós** internacional.
4. Déu/deu. La **deu** no rajava contínuament.
5. dóna/dona. Aquella **dona** mai no **dóna** cap explicació dels fets.
6. és/es. **És** sobretot increïble que **es** menge tanta carn.
7. féu/feu. Ell **féu** una explicació sobre el que vosaltres **feu** cada dia.
8. fóra/fora. Si **fóra** necessari se n'aniria **fora** del país.

86) Separa en **síl·labes** les paraules següents²⁸:

aigualit: ai-gua-lit; quotidianament: quo-ti-di-a-na-ment; darrerries: dar-re-ri-es; oïda: o-ï-da; egoïsmes: e-go-ïs-mes; reiniciar: re-i-ni-ci-ar; subestimar: sub-es-ti-mar; guardaagulles: guar-da-a-gu-lles; eixugamans: ei-xu-ga-mans; malagraït: mal-a-gra-ït; menyestimar: menys-es-ti-mar; creueu: cre-ueu; innòcua: in-nò-cu-a; pingüí: pin-güí; increïble: in-cre-ï-ble.

87) Escriu un verb **derivat** de cada paraula:

baix: **baixar, rebaixar**; boca: **boquejar**²⁹; boia: **boiar, acomboiar**; braç: **bracejar, abraçar**; xop: **xopar**, viatge: **viatjar**; vespre: **vesprejar**; verí: **enverinar**; trot: **trotar**; tros: **trossejar**; vàlid: **validar, invalidar**; urbà: **urbanitzar, desurbanitzar**; sulfat: **sulfatar**; tint: **tintar, entintar**; toc: **tocar, toquejar, toquerejar**.

²⁵ Pica emprada com a abeuradora o com a menjadora de bestiar.

²⁶ Entre altres significats el més usual és copa gran o pica.

²⁷ **1** ant Curs . Trajecte a recórrer; camí. D'aquí a allà hi ha un bon cós. **2** folk Cursa o correguda a peu o a cavall feta en certes festes per diversió dels espectadors. Cós de sacs. Cós de bous.

²⁸ Se separen els grups: rr, ss, sc, ix, tj, tg, tx, l·l. No se separen: gu, qu, ll, ny. Se separen els elements que integren un compost, per exemple: sub-al-tern.

²⁹ boquejar v intr 1 1 Moure la boca, obrir i tancar la boca com el qui espira. 2 Espirar. 2 1 Fer bosses alguna peça de roba.

2 Amplejar el calçat, els guants, etc.

88) Substitueix els complements per **pronoms febles** adequats: (consulteu teoria a la nota número 5 de la pàgina 121)

1. Va fer la instància a l'institut: Va fer-**la-hi** (**La hi** va fer).
2. Quina cosa demanaràs a la teua amiga? Quina cosa **li** demanaràs?
3. Què voldràs per berenar? Què **hi** voldràs?
4. Venen joguets molt barats als primers compradors. **Els n'hi** venen.
5. El teu amic deixa els apunts a Vicent. El teu amic **els hi** deixa.
6. Aprèn de memòria tots els reis. **Els hi** aprén. (hi: de memòria, perquè representa una circumstància de manera -aprendre els reis-)
7. Col·loqueu-vos per ordre d'estatura. Col·loqueu-vos-**hi**.
8. La mare va fer el dinar massa salat. La mare **l'hi** va fer. (La mare va fer-**l'hi**).

89) Corregeix l'ortografia de les unions incorrectes de verbs i **pronoms febles**:

1. L'invite a sopar demà i així **me'l** portarà.
2. Vull escriure'**ls** una carta.
3. **Els n'hauríeu** d'oferir.
4. No **m'hi** veig prou ací.
5. Agafa'**n** prou.
6. **S'ha** banyat i està ben net.
7. **Fes-li-ho** saber, tot.
8. **Se'ns han** cansat.

90) ESCRIU **SI NO** O **SINÓ**: (teoria a la nota número 11 de la pàgina 125)

1. No vam anar-hi _ **sinó** _ ell i jo solament.
2. _ **Si no** _ pots venir, truca'm.
3. No volia pegar-li _ **sinó** _ que anava a renyar-lo.
4. _ **Si no** _ bella, és molt simpàtica.
5. No vindrà diumenge _ **sinó** _ la setmana que ve.
6. Vaig tardar un any a acabar-ho _ **si no** _ més i tot.
7. No és culpa seua _ **sinó** _ meua.

91) ESCRIU els **PLURALS** de les paraules següents:

ximpanzé: **ximpanzés**; abús: **abusos**; compàs: **compassos**; peix: **peixos**
desig: **desitjos**; tarja: **targes**; termos: **termos**; cactus: **cactus**;
bronquitis: **bronquitis**; apèndix: **apèndixs**; baf: **bafs**; bíceps: **bíceps**;
matalàs: **matalassos**; mitja: **mitges**; roca: **roques**; sofà: **sofàs**;
home: **homes, hòmens**; pastís: **pastissos**; vernís: **vernissos**; pretext: **pretexts, pretextos**
permís: **permisos**; nus: **nusos**; feliç: **feliços**; guix: **guixos**
bosc: **boscós**; globus: **globus**; egua: **egües**; comissió: **comissions**.

92) Corregeix les frases que tinguen la **preposició a**³⁰ incorrectament usada:

1. Hem d'estimar als (**els**) nostres amics.
2. Coneixies a (**Ø**) aquella xica?
3. Dóna-li una galleta a (correcte) aquella xiqueta.
4. Ahir vaig visitar al (**el**) senyor rector del poble.
5. Acabe de veure pel carrer a (**Ø**) la teua germana.
6. S'Havia pres una aspirina per **a** (verb oració principal és voluntari **per**) poder jugar la partida.
7. Recorda al (correcte perquè indica un complement indirecte) teu cosí que ha de venir.
8. Dóna records al (correcte perquè indica un complement indirecte) teu germà que està a (bé ja que indica lloc) la mili.

93) Escriu els **participis** dels verbs següents: (caldría consultar un diccionari de verbs com el d'Enric Valor, per exemple)

recompondre: **recompost, recomposta, recompostos, recompostes**; plànyer **planyut, planyuda, planyuts, planyudes**, o **plangut, planguda, planguts, plangudes**; marbrar: **marbrat, marbrada, marbrats, marbrades**; magencar: **magencat, magencada, mangencats, magencades**; encendre **encés, encesa, encesos, enceses**; cloure: **clogut, cloguda, cloguts, clogudes**; lluir: **lluït, lluïda, lluïts, lluïdes**; coure: ³¹**cogut, coguda, coguts, cogudes** o ³²**cuit, cuita, cuits, cuites**; confondre: **confós, confosa, confosos, confoses**; aprendre: **après, apresat, apresos, apreses**; dissoldre: **dissolt, dissolta, dissolts, dissoltes**; valer: **valgut, valguda, valguts, valgudes**.

94) Escriu un **antònim** de les paraules següents i que no tinga el mateix lexema: (seria convenient consultar diccionari)

espiritual: **material**; net: **brut, impur**; directe: **diferit**; quiet: **excitat, turbulent, mogut, exaltat, moderat**; modest: **vanitós, orgullós, soberg**; mundà: **diví, celestial, espiritual**; difícil: **senzill**, túrgid: **senzill, modest**; incurable: **remeiable**; oblidable: **recordable**; perfecte: **incorrecte**.

95) Corregeix Les frases següents que tenen algun defecte en les **formes de relatiu**.

No entendré mai les raons per les que no véns a la festa. (**per què, per les quals**)

S'allotjava en unes habitacions que les finestres eren totes enreixades. (**les finestres de les quals**).

Mai no va voler reivindicar totes les seues participacions a les que tenia dret. (**a què, a les quals**)

Joan Fuster és un gran escriptor del que he llegit tan sols *Nosaltres els Valencians*. (**de qui, del qual**)

Es va ofegar en un riu que s'ofega molta gent. (**on, en què**)

³⁰ El complement directe no porta normalment la preposició **a**, que només es posa davant dels **pronoms personals** (mi, tu, ell, etc.) així com davant de **tothom** i **tots**.

³¹ Fer mal.

³² Coure un aliment.

96) Passa les següents oracions al **singular**.

1. Van fer els corresponents avisos pels altaveus dels camps d'esports.

Va fer el corresponent avís per l'altaveu del camp d'esport.

2. Els fonemes representats per les erres es diuen vibrants.

El fonema representat per la erra es diu vibrant.

3. Van entrar en els temples i van enderrocar tots els ídols existents.

Va entrar en el temple i va enderrocar tot ídol existent.

4. Aquests papers són per als interessats en les anàlisis químiques.

Aquest paper és per a l'interessat en l'anàlisi química.

5. Aquells terroristes no van soltar els ostatges fins que no es van veure sans i estalvis.

Aquell terrorista no va soltat l'ostatge fins que no es va veure sa i estalvi.

97) Ompli el quadre següents: (morfologia de l'**adjectiu, gènere i nombre**)

	femení	masculí plural	femení plural
capaç	Capaç	Capaços	Capaces
feliç	Feliç	Feliços	Felices
atroç	Atroç	Atroços	Atroces
rude	Rude	Rudes	Rudes
dolç	Dolça	Dolços	Dolces

98) Separa, posant un guionet, les síl·labes de les paraules següents:

genuí: **ge-nu-í**; paciència: **pa-ci-èn-ci-a**; aixeta: **ai-xe-ta**;

neu: **neu**; xerraire **xer-rai-re**; serioses **se-ri-o-ses**;

podia: **po-di-a**; dues: **du-es**; cuina: **cui-na**;

prioritat: **pri-o-ri-tat**; substituir: **subs-ti-tu-ir**; couria: **cou-ri-a**.

99) Escriu **g** o **j** :

abeurat **g**e, bio **g** enètic, abrile **j** ar,abri **g** ar, dí **g** its, neuràl **g** ia, ad **j** acent, ad **j** unt,
aerofà **g** ia, meteorolo **g** ia, trepi **g** , afe **g** itó, a **g** ència, a **g** enollar-se, a **j** ocar-se, a **j** eure,
al **g** inetí, al·lèr **g** ia.

100) Escriu l'**accentuació gràfica**, si cal.

injecció, inorgànic, escàpol, fraseologia, implícit, lícit, manganós, maniàtic, mediterrani,
mediterrània, metafísic, metàl·lic, plàstic, metal·lúrgia, metilè, mètode, xofer,
micronitzar, micròfon, midó, milícia, míser, mòbil, monòlit, morfologia, mosquit.

101) Escriu dues paraules de la mateixa família **lèxica** de cada una de les següents:

precís: precisar, precisió, precisament; mil: miler, mil·lenari, mil·leni;
 antic: antiquat, antigament, antiquíssim; sagaç: sagacitat, sagaçment;
 any: anual, bienni; anuari, trienni; llibre: llibresc, llibreria, llibreta.

102) Subratlla els **que relatius** del text i l'**antecedent** corresponent:

I es que el català ja es parlava ben abans que apareguessin, cap als segles XI i XII, els primers textos escrits íntegrament en català. Com succeeix amb tota la resta de romanços. Els primers textos trobats a cada espai romànic (i dic “trobats”, perquè persisteix sempre la possibilitat de trobar-ne alguns de més antics) només s’han d’entendre com la primera aparició coneguda d’un romanç (primer de tot, oral) en el terreny de l’escriptura. Qui té interès per saber quina és la llengua romànica més antiga? Jo crec que una resposta sagaç a aquesta pregunta consistiria a dir (i no és qüestió de diplomàcia) que, segons com ens ho mirem, totes les llengües romàniques són igual d’antigues. Totes remunten el curs dels segles i brollen de la mateixa deu llatina; més precisament, del llatí vulgar de cada territori romanitzat. No ens podem creure que un adolescent esdevingui adult un dia en concret; per exemple, amb l’acompliment dels divuit anys i la consegüent adquisició de la majoria d’edat legal (que, per cert, en alguns països arriba tres anys més tard). Oi que, més aviat, es “va fent” gran, adult? Doncs bé, tampoc no ens hauríem de creure, literalment, des de la perspectiva actual, que les llengües romàniques van néixer quan les trobem escrites per primera vegada. De fet, crec que és impossible saber quan van “néixer”, si per això entenem un tall precís en la història, en la transició llatino-romànica. En tot cas, “van anar naixent”, de mica en mica, de la comuna mare llatina. Així, si interpretem els naixements romànics, cautelosament, com una transició d’una llengua prèvia a unes llengües resultants, crec que valdrà la pena de continuar amb el recurs metafòric a la família feta de mare i fills/filles.

103) Escriu un sinònim de les següents paraules:

emprenen: escometen, aborden, inicien; aturo: pare, aturar, deture
 caire: aspecte o forma, caire o aresta; parany: trampa, ratera;
 lapse: estona, període, espai; succeeix : passa, ocorre, esdevé;
 brollen: naixen, sorgeixen, fluir; deu (subst.): font, brollador, sortidor;
 adquisició: compra, atribució; arriba: aplega, plega, esdevé;
 transició: evolució, canvi, pas; adolescent : xicot, minyó, jovencell,

104) Fes un derivat de les paraules següents i que no acabe en -dor/dora.

Aspirar: aspiració, aspirant; menjar: menjable, menjacapellans³³,
 menjamiques
 Espolsar: espolsabutxaques³⁴, espolsada ventilar: ventilable, ventilació;

³³ Anticlerical

³⁴ Escurabutxaques

Ratllar: ratlladura, ratllament;
Torrar: torrapà, torrapipes³⁵
Colar³⁶: coladís, colament.

penjar: penjadís, penja-robes;
cosir: cosidura, cosit;

105) Escriu dues paraules de la família **lèxica** de cada una de les paraules següents:

arriscar _____, _____. aprenentatge _____, _____.
capaç _____, _____. competència _____, _____.
parar _____, _____.

106) Al següent text hi ha subratllats uns **pronoms febles**. Indica a quin element anterior del text fan referència.

Pregunto: ¿com es concretitza aquesta predisposició? Penso que l'ésser humà en néixer disposa, és innat, d'una mena d'algoritme de reconeixement de situacions comunicatives. Aquest mecanisme li permet d'organitzar el món de la seva percepció i d'interioritzar-lo. Transforma les percepcions en mecanismes. Contínuament s'arrisca i fa experiències a manera de prediccions. Els altres membres de la comunitat, que ho són perquè tenen una competència comunicativa que els n'ha fet membres, dirigeixen el seu aprenentatge sobre la base de parar-los els peus davant dels errors i reforçar-los el valor dels èxits. Realment un nen assimila la cultura tal com un científic aconsegueix una bona teoria. Serà bona en la mesura que les prediccions que és capaç de fer puguin ser verificades, passin la prova de l'experiència. Un nen forma part d'una comunitat quan sap que una pregunta s'ha de contestar, que una ordre depèn de qui la doni perquè s'acompleixi i que no tothom ho pot prometre tot. Sap que hi ha llocs per a seure a la classe i a l'església i sap que hi ha unes parts del cos que no es toquen. Que es menja en un lloc, en comunitat, i que es fa pipí en un altre, i sol. Tot això que sap és la seva cultura. És la seva competència comunicativa. És cert que pot trobar en alguna situació en què no sàpiga com actuar, però això entra dins de les excepcions.

107) Escriu un **antònim** de cada una d'aquestes paraules:

simple _____ unió _____ bona _____
rebre _____ generalitzar _____ pregunta _____
error _____ programar _____ acabar _____

³⁵ Malfeiner

³⁶ Passar un líquid a través d'un teixit.

moviment _____ cultura _____ predisposició _____

108) Ompli el quadre **verbal** següent:

	Temps	Mode	Persona	Infinitiu
suposi				
fos				
hem assimilat				
penso				
hi ha				

109) Al següent text hi ha uns quants usos del mot **que** subratllats. Indica a quin element anterior del text fan referència.

Aquestes reflexions que acabo de fer crec que poden servir per a veure clarament els lligams que hi ha entre cultura i comunicació. És evident que cultura i comunicació no són idèntiques sinó més aviat complementàries. La comunicació és l'actualització de la cultura. En termes epistemològics diríem que quan parlem de cultura ens situem en un nivell de model, en un nivell teòric, i quan ens referim a comunicació toquem la realitat. Una cosa és el coneixement interioritzat, la competència, i una altra l'actualització d'aquest coneixement. Són conceptes interrelacionats. No hi ha cultura sense comunicació ni comunicació sense cultura en el si d'una comunitat. És per això que definia cultura com a espai de comunicació.

110) Escriu un **sinònim** de cada una de les paraules següents:

bocins _____ quelcom _____ tanmateix _____
 sembla _____ dirigeixen _____ lligams _____
 aviat _____ espai _____ darrers _____
 empra _____ acabo _____ actualització _____

111) Substitueix les paraules subratllades per **pronoms febles**:

1. T'han dit alguna cosa en l'habitació? _____
2. M' esforce a tornar. _____
3. Us deixeu unes claus al pany. _____

4. S'atipen de vitamines. _____
5. Asseiem-nos allà. _____
6. Ens han apujat els lloguers. _____
7. Compra'ns les creïlles, si vas a la plaça. _____
8. Varen creure's la mentida. _____
9. Acabaràs cansant-te d'ella. _____
10. Es penedeixen d'haver anat. _____
11. Em va deixar apunts. _____
12. Es van trobar tot sols. _____
13. Et vas asseure en aquell banc. _____
14. Ens van donar tot allò que demanàvem. _____
15. Us veig sovint al carrer. _____

112) Subratlla els que relatius

- 1-M'agrada que vingues a dinar.
- 2-Hi van arribar que els altres ja no hi eren.
- 3-Els atletes que estaven desentrenats no van acabar la prova.
- 4-El seu pare, que vivia a París, es va posar malalt.
- 5-Això va passar l'any que va acabar la guerra.
- 6-M'estime més que no ploga.
- 7-Es queixen que no els ajudem prou.
- 8-He perdut el llibre que m'havien donat.

113) Escriu **sinó** o **si no**, segons corresponga (cas de dubte consulta la nota número 11 de la pàgina 125).

1. _____ ho claveu, caurà.
2. No és el major _____ el segon.
3. No vindrà avui _____ demà.
4. Demana'ls-ho: _____ se n'aniran sense tornar-t'ho.
5. _____ vol menjar deixa'l estar.
6. _____ ho veig no m'ho crec.
7. No te'l quedes _____ t'agrada.
8. No necessitem un fuster _____ un obrer.
9. Agafa aquest, _____ et quedaràs sense.
10. No necessite bolígraf _____ paper.

114) Corregeix els **doncs** incorrectes (informació a la pàgina 127 a la nota número 13):

1. La seua mort va ser molt sentida, doncs tothom se l'estimava.
2. Vam decidir manifestar la nostra protesta, doncs ens havien atès molt malament.
3. Doncs, què han dit.
4. Confieu en les nostres paraules, doncs us parlem amb el cor a la mà.
5. Si cal, doncs, que els ciutadans hi col·laboren.
6. Deu estar malalt, doncs no ha vingut.
7. Demà no aniré d'excursió, doncs no em puc moure de casa.
8. No deies que això no ho faries mai? Doncs, per què ho fas?
9. Tot animal és mortal; l'home és un animal; doncs, l'home és mortal.
10. L'home és mortal, doncs és un animal.

115) Completa el quadre següents amb **sinònims**, **antònims** i **derivats en .-ment**.

	sinònims	antònims	derivats -ment
patir			

suscitar			
impedir			
obeir			
alçar			

116) Escribeu **com**³⁷ (adverbi de manera) o **com que** (conjunció que equival a pel fet que, ja que, perquè, per tal com) en els buits de les següents frases.

1. Mira, _____ va a ploure, agafa el paraigües.
2. Fa tanta calor _____ si fos l'estiu.
3. Caminava tan poc a poc _____ un caragol.
4. Farem l'examen _____ podrem.
5. Aquest cotxe és tan esplèndid _____ aquell altre.
6. He de confessar que no sé _____ ho has fet tan ràpid.
7. L'estime _____ a germana.
8. _____ sempre em dius la mateixa cançó, ja no me la crec.
9. Vas jugar _____ un autèntic crac.
10. _____ vindràs tard agafa les claus.

117) Escribeu els **participis** dels **verbs** següents:

cometre _____, emetre _____, preveure _____, moure _____, incloure _____, seduir _____, riure _____, prémer _____, prevaler _____, nàixer _____, maleir _____, estar _____, ser _____.

118) Accentuació diacrítica: Escribeu la paraula amb titlla o sense.

1. _____ mare no ens fa mai el llit ens l'hem de fer jo i _____ germana. (adjectius possessius àtons)
2. _____ (adjectiu possessiu àton) pare se n'ha anat a pegar la volta al _____ (substantiu).
3. Vaig pelar el _____ (sinònim d'ovella) que tenia el meu iaio i ara sembla malalt, no es troba _____.
4. Anava _____ (per + el) lloc incorrecte. Ell té el _____ (sinònim de cabell) massa curt.
5. Ell _____ (perfet simple del fer) un dibuix ahir i vosaltres el _____ (present indicatiu) avui.
6. Els dos germans de la classe sempre _____ (verb venir) tard perquè els seus pares no estan a casa ja que tenen una parada al mercat on _____ (verb vendre) verdures.
7. No m'agrada que les gallines vagen a _____ (indret on van a dormir els ocells, l'aviram) tan prompte. El _____ (acció de jugar) és pernicios, de vegades.
8. Si ja _____ (verb ser) migdia tiraria _____ (adverbi) de la tenda a totes les persones.
9. Jo _____ (verb saber) que tu vindràs prompte però _____ (pronomen feble) suposa que no abans de mitjanit.
10. La _____ (substantiu) del vi és nova. Ell _____ (verb) d'alegria perquè ha guanyat el seu equip.

119) Relaciona correctament les següents frases fetes amb llur significat:

- 1-Estar com el peix a l'aigua. a-Tenir experiència.
 2-Estar com una cabra. b-Estar de mal humor.

³⁷ 1 adv 1 De quina manera. Ja sé com anar-hi. Com t'ho has fet, això? Com has canviat? 2 De la mateixa manera que. Negre com la nit. Fes com si jo no hi fos. Vaig presentar-m'hi com aquell que no sap res. 3 De la manera que. Fes-ho com et sembli. 4 com a En qualitat de. Hi anirà com a secretari. 5 com a En concepte de. Dóna-li mil pessetes com a paga i senyal. 6 com aquell (o com aquell qui res, o com si res) Expressions que denoten que hom fa l'orni. Ja pots cridar, que ell com si res. 7 com ara (o com és ara) Semblantment a. És alt com ara tu. 8 com ara (o com és ara) Semblant a. Em va passar un cas com ara el teu. 9 com ara (o com és ara) Com per exemple. Cítrics, com ara taronges, mandarines, llimones, etc. 10 encara com aquell Expressió que denota que una cosa és passadora. Aquest vestit és molt lleig; l'altre encara com aquell. 2 adv 1 A mesura que. Com més en té més en vol. 2 com més va més (o menys) Expressió que denota progrés en una acció o procés. Plovia com més anava, més. Com més va, menys ho entenc. 3 conj 1 Pel fet que (generalment seguit de que). Com que no arribaves, me n'he anat. 2 ant Quan. 3 ant Perquè. 4 com sigui que (o per tal com) Pel fet que, ja que. Com sigui que ells van fer tard, vaig entrar-hi jo sol. No el crideu tots alhora, per tal com només a un podrà respondre. 4 m Manera com. Saber el com i el perquè d'un fet. 5 com! Exclamació que demostra sorpresa i, sovint, també oposició. Voleu marxar d'una vegada? Com, si volem marxar! 6 com hi ha Déu! (o com hi ha món!) 1 Exclamacions que demostren sorpresa. S'ha ferit!, com hi ha món! 2 Exclamacions que ratifiquen energicament una afirmació. Com hi ha Déu, que ho faré!

- 3-Estar com el gat i el gos. c-Estar en un dilema.
4- Estar curat d'espants. d-Ignorar, no tenir informació.
5-Estar dejú. e-No tenir enteniment.
6-Estar sobre un llit de roses. f-Trobar-se algú en situació crítica.
7-Estar que bufa. g-Estar còmode.
8-Estar entre l'espasa i la paret. h-Enemistat permanent.
9-Estar en capella. i- Sentir-se feliç.
10-Estar de mala lluna. j-Esperar ser executat.

120) Identifica **el dialecte** de cadascun dels fragments de les cançons següents i assenyalat les característiques principals:

AIGO

*Aigo, vos demanam aigo
i vos senyor mos dau vent
i mos girau ses espatles*

*i faits com qui no mos sent.
Aigo, vos demanam aigo i
vós senyor mos dau vent.*

*A s'hort sa terra és eixuta
s'ha mort tot el que hem sembrat
es tarongers s'han secat
es blat és mort i no és nat.*

*Aigo, vos demanam aigo
i vós senyor mos dau vent.*

*Abans senyor éreu flors
ara senyor sols sou cards,*

*abans senyor éreu amor
ara s'amor s'ha secat.*

*Aigo, vos demanam aigo
i vos senyor mos dau vent.*

*Abans senyor éreu horts
ara senyor pols i vent,
abans senyor éreu gent
i ara on és, on és sa gent.*

*Aigo, vos demanam aigo
i vos senyor mos dau vent
i mos girau ses espatles
i faits com qui no mos sent.*

Música i lletra:
MARIA DEL MAR BONET

CANÇO DE LES MANS

*De l'home mire sempre les mans.
Mans de xiquet ben netes,
mans de xiquet que es faran grans.
Mans que en la nit busquen
allò que no troben mai.
Mans del que maten, brutes;
mans fines que manen matar.
Mans tremoloses, eixutes,
mans tremoloses,
mans dels amants.*

*De l'home mire
sempre les mans.
Mans tan dures
dels que passen fam.
Mans tan pures
de quan érem infants.
De l'home mire
sempre les mans.*

Música i lletra: RAIMON

LA GAVINA

Oh! gavina voladora que volteges sobre el mar
i al pas del vent mar enfora vas volant fins arribar
a la platja assolellada, platja de dolços records
on dia i nit hi fa estada la nina dels meus amors.

Quan la vegis sola prop la quieta onada
dóna-li la besada que li envio més fervent
digues-li que sento dolça melangia
i que penso en ella en tot moment.

Oh! si igual que tu gavina el mar pogués jo
travessar
fins arribar a la platja on tan dolç és recordar
i veure la imatge bruna en el seu bell despertar
de la nina que entre somnis és tan grat d'acariciar.

Quan la vegis sola...

Música i lletra: MARINA ROSSELL i F. FIRES

121) Omple els buits de les frases següents amb el **verb** que hi corresponga. Cal tenir en compte els possibles canvis de consonant.

- 1 Quan les vacances et ve de gust de descansar i jugar. (Començar)
- 2 Si amb el teu amic no podràs veure el paisatge. (Viatjar)
- 3 Sobretot no de ruta que arribarem tard. (Equivocar-se)
- 4 Notant amb el gos que acabaràs massa cansat. (Jugar)
- 5 En arribar a Nova York cal que l'hora. (Avançar)
- 6 Si t'a conduir el cotxe, acabaràs com un bon conductor. (Obligar)
- 7 Quan un país tenim en compte la simpatia dels seus habitants. (Jutjar)
- 8 Calieu, si us plau, només la situació! (Embolicar)

122) Completa les frases següents amb la **conjunció adversativa sinó** o amb **si no** (conjunció concessiva o condicional més adverbial negatiu) segons calga. (teoria a la nota número 11 de la pàgina 125).

- 1.....vénen aviat, eixirem sense ells.
- 2 No he dit que anàssem a la Catedral al Palau Arquebisbal.
- 3 No va ser en Joan en Pere.
- 4no véns prompte ens n'anirem.
- 5 No és Verdaguer Maragall, l'autor de "La vaca cega".
- 6 No em dones consells te'ls demane.
- 7 És bo que ho sàpigues no t'ho diria.
- 8 hi pares atenció perdràs el fil.
- 9 Porta'm l'escala no hi arribe.
- 10 fos perquè plou me n'aniria.

123) Relaciona les següents **paraules** que pertanyen al camp semàntic del soroll amb els seus **significats** correctes.

1 baluern m	Agitació produïda a la superfície d'un líquid com quan bull. Soroll que l'acompanya.
2 banda sonora cin	Soroll intestinal produït per la mescla de gasos i líquids.
3 borbolleig m	Soroll sord i llunyà que precedeix una tempestat.
4 borborigme m	Soroll intens del vent tempestuós, de la mar avalotada.
5 borinor f	Tro, gros soroll.
6 bram m	Soroll llunyà precursor de la pedregada; borinor.
7 bramar v / intr	Part lateral de la cinta cinematogràfica reservada al so (música, sorolls, paraules).
8 bramul m	Successió confusa de sorolls, remor que mou una multitud, un corrent d'aigua, els romponents de la mar, el vent en el fullatge.
9 brogit m	Soroll intens de la tempestat, de la mar avalotada.
10 brunzit m	Fer soroll la tempestat, la mar avalotada, etc.
11 buf m fisiol anim / pat	Soroll que produeix el moviment ràpid d'un cos dins l'aire.
12 bufec m	Soroll de caràcter bufant que hom pot percebre mitjançant l'auscultació.
13 bufor f	Bufada forta que produeix un soroll.

124) Relaciona les següents **paraules** que pertanyen al camp semàntic del petroli amb els seus **significats** més autèntics.

1- alcà m quím org	En el procés de coquitació, residu de la destil·lació seca dels carbons bituminosos o d'altres combustibles, com el petroli. CAST:coque
2- arbre de Nadal petrol	Material aglomerant de consistència sòlida o semisòlida constituït majoritàriament per betums naturals o obtinguts com a residu de la destil·lació del petroli. CAST:asfalto ANGL:asphalt
3- aromatització f petrol	Explosiu compost de nitrat sòdic, carbó, sofre i petroli.
4- asfalt m quím org / obr públ	Cadascun dels hidrocarburs saturats de cadena oberta, de fórmula general C_nH_{2n+2} , presents en el petroli i en el gas natural.
5- azotina f expl	Família d'hidrocarburs que forma el percentatge més important o característic de la composició d'un petroli. ANGL:base
6- base f petrol	Conjunt de fraccions obtingudes en la destil·lació del petroli, que comprèn les diverses menes de gasolina, el petroli de cremar, la ligroïna, etc. CAST:bencina ANGL:benzine / petrol / gasoline
7- bec m	Formació d'hidrocarburs aromàtics en el reforming catalític de les fraccions del petroli. CAST:aromatizaci3n

- 8- benzina f petrol / quím org Cordó, cinta, feix de filaments (de cotó, de cànem, etc) posat a l'interior dels ciris, les candeles o les bugies, o bé al bec dels llums d'oli, de petroli, etc (on s'amara de líquid combustible), per tal d'obtenir-ne llum una vegada iniciada la ignició. CAST:mecha f / pabilo / pábilo / torcida f ANGL:wick
- 9- ble m Alcà present en el gas natural i en el petroli, de fórmula C₄H₁₀.
- 10- butà m quím org / quím ind Extrem d'un llum d'oli, de petroli, etc, per on surt la punta de ble que hom encén. Una llumenera de quatre becs. CAST:pico / piquera f / mechero
- 11- carbó de coc quím ind Conjunt de conductes, de claus i d'aixetes col·locat a la boca d'un pou de petroli i del qual surten els oleoductes.

125) Relaciona les següents **paraules** que pertanyen al camp semàntic de la motocicleta amb els seus **significats** més autèntics.

- 1 **bastidor** m transp Peça o conjunt de peces d'una bicicleta o d'una motocicleta que uneixen les rodes al quadre. CAST:horquilla ANGL:fork
- 2 **box** m aut angl En les curses d'automòbils i de motocicletes, pista d'accés des del circuit fins als serveis tècnics.
- 3 **cobrecadena** m tecnol Utilització esportiva de la motocicleta.
- 4 **zona de desceleració** Motocicleta.
- 5 **forquilla** f transp Persona que va amb motocicleta.
- 6 **moto** f transp Persona que mena una motocicleta. CAST:motorista ANGL:motorcyclist
- 7 **motociclisme** m Lloc destinat a l'assistència tècnica i als serveis auxiliars dels ginys que participen en una cursa d'automòbils o de motocicletes.
- 8 **motociclista** m/f En una bicicleta o motocicleta, quadre.
- 9 **motopolo** m esport Peça de planxa emprada com a protecció d'una cadena de transmissió, especialment la de les bicicletes, els ciclomotors i les motocicletes.
- 10 **motorista** m / f esp Esport d'origen anglès, anàleg al futbol, practicat entre dos equips de sis jugadors cadascun, en el qual els participants van amb unes motocicletes especials.

126) Relaciona les següents **paraules** que pertanyen al camp semàntic de l'esport amb els seus **significats** més autèntics.

- 1- **aeromodel m** Contrari a l'esport, sobretot a l'actitud ètica que la pràctica de l'esport implica.
- 2- **afecionat/da** adj/m/f Persona que practica l'esport de la lluita; lluitador.
- 3- **afecionat/da** adj/m/f Esport en què els partits es poden disputar entre dos contrincants (simple) o entre dues parelles (doble), en pistes dividides en dues parts per una xarxa; hom utilitza una raqueta semblant a la de tennis, i en comptes de pilota hom colpeja un tros de suro o de goma de forma semisfèrica, amb la secció plana voltada de plomes.
- 4- **agonista m / f** Persona que excel·leix en un esport.
- 5- **antisportiu/iva** adj En un esport competitiu, obtenir un resultat superior al millor resultat registrat fins aleshores. CAST:batir (o mejorar, o superar) el rècord ANGL:to break the record
- 6- **as** m fig Esport individual de combat basat en la utilització reglamentària dels punys contra un adversari, en accions combinades d'atac i de defensa.
- 7- **bàdminton** m esport Que té afecció a un esport, a un art, a una ciència, etc. CAST:aficionado -da. Els afecionats, los aficionados, la afición. ANGL: aficionat
- 8- **batre el rècord** Model reduït d'avió usat en la pràctica de l'esport de l'aeromodelisme.
- 9- **bobsleigh*** m angl Que practica un esport, que conrea un art, una ciència, etc, per plaer, no professionalment. Una funció d'afecionats.

10- **boxa** f esport

Esport olímpic d'hivern consistent a tripular un trineu articulat que llisca per una superfície de glaç semicilíndrica i inclinada.

TEXT

Durant la tardor de 1866 (jo acabava de complir els quinze anys) el senyor me presentà en Jaume i m'avisà **que** l'havia de tractar com a un germà petit.

Ha viscut sempre an es col·legi em digué i potser posseix tantes lletres com tu, però no ha jugat mai a la pilota ni sap **què** és una escopeta ni un filat de caçar tords. Ara **que** comença sa temporada convé **que** te l'enduguis per sa garriga. Necessita córrer i alenar...

En Jaume tenia dos o tres anys menys **que** jo. Pareixia un nin. Jo, en canvi, era un home. Malgrat **que** les advertències del senyor eren ordres per a mi, el vaig acollir amb una certa hostilitat. Era ros i tenia una intel·ligència i una sensibilitat molt vives. Es feia por de les mules i fins i tot de les ovelles. No sabia nedar ni tirar pedres. En aquell món de Bearn **que** l'espantava, jo constituïa el seu únic refugi i no em deixava ni de nit ni de dia. No podria explicar amb exactitud per **què** el mirava amb antipatia. Em pareixia **que** feia la senyoreta i **que** el seu comportament era impropï de l'enteresa masculina. La joventut és puntosa, com deia el senyor, i té un excés de dignitat. (pàgina 30)

Bearn o la sala de les Nines de Llorenç Villalonga

EXERCICIS SOBRE EL TEXT ANTERIOR

127- Escriu les persones, els temps i els modes dels verbs subratllats. (1 punt)

128- Escriu sinònims adequats a les següents paraules del text: tardor, petit, an es col·legi, tantes lletres, sa temporada, en canvi, hostilitat, impropï, enteresa, puntosa. (1 punt)

129- Escriu, damunt dels **que**, C si són conjuncions i P si són pronoms, i en aquest cas assenyalat l'antecedent. (1 punt)

TEXT

I és que el català ja es **parlava** ben abans que **apareguessin**, cap als segles XI i XII, els primers textos escrits íntegrament en català. Com **succeeix** amb tota 1a resta de *romanços*. Els primers textos trobats a cada espai romànic (i dic "trobats", perquè **persisteix** sempre la possibilitat de trobar-ne alguns de més antics) només s'han d'entendre com la primera aparició coneguda d'un romanç (primer de tot, oral) en el terreny de l'escriptura. Qui té interès per saber quina és la llengua romànica més antiga? Jo crec que una resposta *sagaç* a aquesta pregunta **consistiria** a dir (i no és qüestió de *diplomàcia*) que, segons com ens ho **mirem**, totes les llengües romàniques són igual d'antigues. Totes *remunten* el curs dels segles i *brollen* de la mateixa *deu* llatina; més precisament, del llatí vulgar de cada territori romanitzat. No ens podem creure que un adolescent **esdevingui** adult un dia en concret; per exemple, amb l'acompliment dels divuit anys i 1a consegüent adquisició de la majoria d'edat legal (que, per cert, en alguns països arriba tres anys més tard). A que, més aviat, es "va **fent**" gran, adult? Doncs bé, tampoc no ens hauríem de *creure*, *literalment*, des de la *perspectiva* actual, que les llengües romàniques **van néixer** quan les trobem escrites per primera vegada. De fet, crec que és impossible saber quan van "néixer", si per això entenem un *tall precís* en la història, en 1a transició llatino-romànica. En tot cas, "van anar naixent", de mica en mica, de 1a comuna mare llatina. Així, si **interpretem** els naixements romànics, cautelosament, com una transició d'una llengua prèvia a unes llengües resultants, crec que valdrà 1a pena de continuar amb el recurs metafòric a 1a família feta de mare i fills/filles.

EXERCICIS LINGÜÍSTICS sobre el text anterior

130- Escriu, damunt dels que, C si són conjuncions i P si són pronoms i en aquest cas quin és l'antecedent. (1 punt)

131- Escriu un sinònim de les paraules escrites *en cursiva* que vaja bé al text.

132- Escriu les persones, els temps i els modes dels verbs en **negreta**. (1 punt)

133) Subratlla les oracions subordinades adverbials i escriu al costat si són causals o finals.

- 1- Obriren la porta del cotxe per traure'ls al carrer. *final*
- 2- A ell, perquè estava més malament, el traslladaren a l'hospital. *causal*
- 3- El cos d'ella va romandre a la calçada a fi d'esperar el jutge. *final*
- 4- Carles ho va saber puix que li ho va dir Enric quan el visità. *causal*
- 5- Atés que estava incomunicat, no podia rebre'n informació. *causal*
- 6- Enric li ho va dir per anar preparant-li l'ànim. *final*
- 7- Clàudia havia mort per una maniobra equivocada. *causal*
- 8- Tancarem el restaurant per descansar com tot el món. *Final*
- 9- No hem acabat el treball per haver-nos quedat sense tinta. *Causal*
- 10- La fruita és un aliment molt adequat per a menjar-ne entre hores. *Final*

134) Completeu les **formes verbals** del quadre: (1 punt)

Present Subjuntiu	Futur Indicatiu	Imperfet Indicatiu	Perfet simple I.	Perfet simple I.
Jo vulga (vulgui)	Voldreu	Ell volia	Volgué	Volguérem
Jo estiga (estigui)	Estareu	Estava	Estigué	Estiguérem
Jo sàpiga	sabreu	Sabia	Sabé	Sabérem
Tinga (tingui)	tindreu	Tenia	Tingué	Tinguérem
Duga (dugui)	Dureu	Duia	Dugué	Duguérem
òbriga (obri)	obrireu	Obria	Obrí	Obrírem

CRITERIS DE CORRECCIÓ (Text de Tuson) Juny de 1999
--

1) Puntuació: 7 punts.

a) Assignarem, a títol orientatiu, 3'5 punts a l'estructuració i l'organització de les idees.

a.1) Es qualificarà millor aquella exposició que haja tingut en compte el fragment que serveix com a referència.

a.2) També es valorarà més positivament la capacitat de contrastar i relacionar el tema que es pregunta amb altres continguts o temes que hi puguem estar relacionats.

b) La mala redacció i les faltes gramaticals repercutiran negativament en les puntuacions fixades en l'apartat a).

2) Puntuació: 1 punt.

a) Cada encert val 0'1 punt:

aglutinador: integrador.

rellevant: important.

col·lectiu: conjunt.

marca: senyal.

adduït: citat.

diferents: distints.

obligatori: necessari.

exemple: mostra.

crea: produeix.

essencial: fonamental.

b) Cada encert val 0'1 punt:

clau: intranscendent, banal,

delimita: confon.

aferma: afebleix.

majoritàriament: minoritàriament.

enfrentats: units.

diferents: idèntics.

unió: descohesio.

es cohesionen: desintegren.

cert: fals.

separa: uneix.

3) Puntuació: 1 punt.

a) Cada encert val 0'2 punts:

pren: present, indicatiu, 3a persona singular, prendre.

escriuen: present, indicatiu, 3a persona plural, escriure.

som: present, indicatiu, 1 a persona plural, ser.

entenem: present, indicatiu, 1 a persona plural, entendre.

fan: present, indicatiu, 3a persona plural, fer.

b) Cada encert val 0'1 punt:

simbòlic: simbolitzar,

simbolisme.

alfabet: alfabetitzar,

analfabetisme.

origen: original, originar.

grup: agrupar, agrupació.

delinqüents: delinquir,

delinqüència.

4) Puntuació: 1 punt.

a) Cada encert val 0'2 punts:
però: això no obstant.
però: tanmateix.
doncs: per tant.
si bé: encara que.
ahora que: al mateix temps
que.

b) Cada encert val 0'2 punts:

en les comunitats lingüístiques en què: relatiu. Fa referència a *comunitats lingüístiques*.
consciència que: relatiu. Remet a *consciència*.
a el cas de serbis i croats que: relatiu. Fa referència a *serbis i croats*.
dins d'una mateixa llengua, que: relatiu. Fa referència a *varietat*.
funció essencial de l'argot que: relatiu. Remet a *argot*.

Model de desenrotllament del tema
Els registres col·loquials i els llenguatges especialitzats
partint del paràgraf quart del text de Jesús Tuson.
(text del Juny de 1999)

La idea principal del text de Jesús Tuson és que la llengua no és el principal factor cohesionador d'un grup o comunitat, però n'és un element molt important de tots els que incideixen en la integració social.

Cal comentar una sèrie de conceptes bàsics lingüístics, la llengua és un sistema de signes que conforma un codi. També és convenient distingir els conceptes de llengua i parla. La llengua és un sistema ideal, la parla és la pràctica i és en aquesta on apareixen els diversos registres i nivells del llenguatge.

El concepte d'argot que esmenta l'autor en el text que ens serveix de base. Segons Jesús Tuson l'argot és una varietat de l'idioma que actua com a cohesionador d'un grup. La primera acepció del terme va ser aplicada al món de la delinqüència i dels lladres, i que es pot acceptar també com la terminologia i manera d'entendre's de qualsevol col·lectiu professional o grup de treball del tipus i categoria que siga.

Podem esmentar moltes varietats de la llengua com la diatòpica (varietat geogràfica), la diastràtica (varietat social) i la diafàsica (la dels registres i els moments determinats del context en què es trobe el parlant). La que més ens interessa pel tema de què tractem és aquesta darrera que es caracteritza, per poder-la estudiar, per diversos nivells:

El nivell vulgar, el més baix de la llengua, ple de barbarisme i d'elements estranys a la llengua concreta que s'use, normalment se sol usar de forma oral i l'escriptura del nivell vulgar apareix, a voltes, en textos literaris per reflectir-lo mimèticament.

El nivell col·loquial és el parlat en la conversa normal (per exemple entre amics, entre familiars, coneguts), encara que entra la gesticulació i paraules comodí (molt repetides, el verb fer, els demostratius neutres: això, allò, etc.) ja no entren tantes incorreccions com en el vulgar, el seu nivell és una mica més correcte respecte a la norma que no l'anterior.

El nivell estàndard és el que supera totes les variacions de qualsevol mena i és entès per tota la comunitat de parlants. S'usa als mitjans d'informació (ràdio, premsa, televisió). Les llengües majoritàries tenen

estàndards més consolidats que no pas les minoritàries, com pot ser el cas de la llengua catalana.

El nivell culte és el més elevat de tots i és parlat per gent que s'esforça en autocorregir-se i tenir com a referent sempre la norma i fins i tot de vegades de manera extremada, però que és imprescindible per la matèria de què tracta i perquè sempre fan referència a una certa especialització.

El concepte de registre i el del nivell són molt semblants i dins la variació diafàsica serveixen com a referent metodològic per estudiar les variacions que es produeixen en la llengua de manera sincrònica sense tenir en compte la geografia i sí més tota la contextualització general en què es troba el parlant o comunicador.

Així podem dir que els registres col·loquials s'acosten més a l'espontaneïtat mentre que els especialitzats s'acosten més a una formalitat pel tema o per circumstàncies diferents a les quotidianes.

El registre científic-tècnic és aquella modalitat usada per la gent que investiga en el camp de les ciències (siguen humanes, tècniques, etc.) així tenim: la química, la física, el dret, la història, l'art, etc. La seua característica és la denotació i l'ús de terminologia específica i concreta de cada àrea. Abunda també l'ús dels esquemes i els grafismes i il·lustracions que centren el tema de què tracten.

El registre jurídic-administratiu és l'usat per tota mena d'administració i per l'àrea jurídica, així abunda molt el canal escrit, encara que de vegades hi haja manifestacions orals (judicis orals, el tribunal de les aigües), per altra banda els ajuntaments, les conselleries i les diverses oficines de l'administració fan servir per a comunicar-se amb els ciutadans tota una sèrie de papers on fan servir aquest registre que sempre s'havia caracteritzat per ser molt ampul·lós i barroc i que ara tendeix a la simplificació i claredat com s'escau a l'època en què vivim.

Finalment el registre literari és un registre una mica especial perquè pot mesclar tota altra classe de nivells i registres perquè és un llenguatge mimètic moltes vegades (és a dir que reflecteix la realitat i per tant pot pendular des d'un registre molt vulgar a un molt culte, segons per exemple la situació o formació dels personatges que apareixen en una novel·la) i altres voltes, però, és un llenguatge mol innovador que crea neologismes i que fa servir arcaïsmes o anacronismes lingüístics.

Com a conclusió podem dir que tota llengua té una varietat estàndard que serveix de model i que com és lògic els diversos grups socials i situacionals que es creen al si de la societat produeixen aquests registres i

nivells lingüístics que hem comentat que no fan més que enriquir una llengua, perquè introdueixen noves expressions i noves variables que s'incorporen, si tenen èxit social, més prompte o més tard al corpus lingüístic comú de l'idioma.